

Det var en chance, jeg fik...

Jeanette og 10 andre unge
fortæller om den forskel, et ophold
på en døgninstitution har gjort i
deres liv.

SOCIALPÆDAGOGERNE

Jacob 4
Frida 9
Jesper 14
Christine 18
Paw 22
Jeanette 25
Per 30
Cecilie 34
Peter 38
Rachel 42
San 45

Gode historier – om et svært emne

Når et barn eller en ung anbringes uden for hjemmet, gælder det om at finde det tilbud, som passer til barnet eller den unges behov. Her kan ikke standardiseres – udgangspunktet skal altid være, hvad barnet eller den unge har brug for.

Men hjælper det så med en anbringelse?

I langt, langt de fleste tilfælde er en anbringelse heldigvis den station i livet, der forhindrer de her drenge og piger i at gå helt i stykker. For nogle af dem er det et nødvendigt pusterum, for nogle er det længerevarende støtte.

Og det skyldes grundlæggende, at når børn eller unge bliver anbragt uden for hjemmet, møder de stabile voksne, som vil dem. Kompetente og fagligt rustede voksne, som sikrer dem et så normalt liv som muligt med kammerater og skole og børnefødselsdage og lektielæsning og meget andet.

Denne bog er et kig ind i den verden. Her har 11 unge modigt stillet deres historie til rådighed, så vi andre kan få mulighed for ved selvsyn at se og prøve at forstå, hvordan det opleves at være anbragt på en døgninstitution.

Når jeg læser de 11 historier, er jeg slet ikke i tvivl om, at effekten af anbringelse er positiv. Jeg bliver stolt over at læse, at et ophold på en døgninstitution opleves som det kærlige frirum, der har manglet hjemme. Og jeg bliver rørt over at læse, at de unge – som nu er blevet hele mennesker – beskriver opholdet som det positive vendepunkt i deres liv. Det er ikke rosenrøde historier – flere af dem beskriver lange turbulente perioder med mange skift i anbringelsessted, inden de havner på den rigtige hylde. Men fælles for dem er de gode beskrivelser af den redningskrans, døgninstitutio-

nen og ikke mindst den socialpædagog, der bliver deres kontaktpædagog, har været for dem.

Frida siger for eksempel i sit interview: “Jeg håber virkelig, at Rikke bliver ved med at være min kontaktpædagog rigtig lang tid endnu. Faktisk vil jeg ønske for alle anbragte børn, at de kan få en som hende.”

Og for Rachel har kontaktpædagogen tilmed kunnet favne det, der ofte giver anbragte børn og unge bekymringer – nemlig forholdet til dem derhjemme: “At bo her er det bedste, der længe er sket for mig. Jeg er så heldig, at jeg har det virkelig godt med Pia, min kontaktperson. Ikke nok med at hun er der for mig; hun er det også for min mor. Pia sørger for, at hun får hjælp af støtte-kontaktordningen og for, at hun tit kommer herud og er med til de ting, der sker.”

De 11 interviews viser, at vi ikke bare kan tale om “anbragte børn”. Det er 11 meget forskellige fortællinger om livet som anbragt. Det er 11 forskellige menneskers oplevelser af, hvordan det føles at tilbringe en del af sin opvækst på en døgninstitution. Men tilsammen giver de et stærkt billede af, at det nytter at møde udsatte børn og unge med socialpædagogik og kærlig støtte og omsorg på døgninstitutioner.

Rigtig god læsning!

Benny Andersen

2. forbundsnæstformand

Socialpædagogernes Landsforbund

Det handler om det enkelte barns behov

Du sidder med en bog i hånden, der vil få dig til at forstå noget essentielt ved debatten om anbringelse af omsorgssvigtede børn – eller ej. Det vil stå helt klart for dig, at debatten er forfejlet. At det ikke handler om, hvorvidt døgninstitution, plejefamilie eller andre foranstaltninger er bedst. At der ikke findes en formel eller facilitliste, der kan afgøre, hvad omsorgssvigtede børn generelt har godt af. Det vil stå bøjlet i neon, at det handler om det enkelte barns behov – og at kunsten for de voksne omkring børnene er kærligt at præsentere dem for en verden af muligheder og en retning i livet, der kunne blive deres, hvis de ønsker det.

11 unge mennesker inviterer os i denne bog åbent og smukt ind i deres verdener og overvejelser vedrørende deres anbringelser. Og de viser os, at der er en række grundlæggende elementer, der skal være til stede for at andre voksne kan tage over for deres forældre i en kortere eller længere periode. Det er elementer, jeg i store træk kan genkende fra det vellykkede ophold, jeg selv havde på en institution for piger med særlige behov. Og de selv samme elementer var fraværende på den institution, hvor mit liv som børnehjemsunge startede, og som sluttede med et nederlag for begge parter.

De unges fortællinger ligner meget de oplevelser, jeg selv havde for 25–30 år siden. Det er tankevækkende, synes jeg, for det fortæller noget om, hvor lidt der er sket i forhold til anbringelser. Jeg troede, der var sket mere.

Men nogle positive ændringer er der sket, og en af de helt centrale, som jeg kan se er meget afgørende for succes i anbringelsen, handler om medinddragelse. Det er en fornøjelse at læse, hvordan

flere af de unge er blevet præsenteret for en række muligheder, for eksempel når det gælder anbringelsessteder og andre foranstaltninger. At de rent faktisk kan sige ja eller nej – og at der lyttes til deres egne forslag. Jeg er helt overbevist om, at det har afgørende betydning for effekt og succes, at den unge selv ønsker indsatsen. Forstår den og vælger den til. Det er helt afgørende!

Et andet helt afgørende element for succes, som vil gælde til alle tider, er de unges relationer til de voksne omsorgspersoner. Det er hjertet og rummeligheden hos pædagogen, plejeforælderen eller kontaktpersonen – nogle ville kalde det kaldet – der afgør, om en ung tør knytte sig – tør stole på – og tør ændre kurs ud i ukendt farvand. Jeg mødte masser af pædagoger, der følte kaldet. Og jeg knyttede mig tæt til en enkelt pædagog, Karen Gjesing, som brændte for mig – og som troede på, at jeg kunne opnå alt. Hvilket lykkedes. Karen og jeg er stadig tætte – selvom der er gået knapt 30 år, siden vi mødtes første gang.

Et sidste element, jeg vil fremhæve som afgørende for succes, er fokus på uddannelse og arbejde. Der er en rød tråd gennem alle 11 historier, der viser klar fokus på uddannelse med ambitioner og drømme på de unges vegne. Dette element bliver mere og mere afgørende i takt med, at vores samfund udvikler sig til en nation med behov for udelukkende velkvalificeret arbejdskraft. De ufaglærte jobs forsvinder hastigt, hvilket betyder, at vi skal være endnu mere optaget af at give især vores udsatte unge en stærk uddannelse. Det er den eneste vej, hvis mønsteret skal brydes.

Jeg vil slutte af med at fortælle, at jeg har valgt at skrive forordet til bogen på seksårs-dagen for

min brors død. René mødte ingen voksne, der ville ham. Der var ingen, der havde ambitioner på hans vegne. Og der var ingen der spurgte ham, hvad han ønskede. Jeg begravede ham for seks år siden, hvor han takkede af efter et livslangt alkoholmisbrug og en krop, der var nedbrudt af HIV og andre sygdomme. Han er min drivkraft. Og han er mit skræmmebillede for de voksne, der af uvidenhed, vender ryggen til vores mest udsatte børn. Voksne, som tror, det blot handler om at finde den effektive formel for et godt børneliv. Den findes ikke. Der findes kun det lange træk med håndholdt støtte, kærlighed og klar retning.

God læselyst.

Lisbeth Zornig Andersen

Formand for børnerådet
– og tidligere anbragt barn

Jacob har overvundet sig selv

Som yngre var Jacob i dyb konflikt med stort set alt og alle i sine omgivelser – og først og fremmest med sig selv. I dag er han en ung mand med masser af venner og mod på fremtiden.

Inden for de seneste to år har fantastisk meget ændret sig for Jacob – og til det bedre. Det handler først og fremmest om en imponerende stærk personlig udvikling.

Et ganske bestemt øjeblik i hans unge liv markerer måske bedre end noget andet, hvor meget der er sket.

– Det var til min 18 års fødselsdag, fortæller han med både alvor og smil i øjnene. Der er ingen tvivl om, at den begivenhed aldrig går i glemmebogen.

– Hele min familie var med til festen og også nogle få her fra døgninstitutionen, som havde planlagt festen sammen med mig. Vi spiste på en kro, som jeg havde valgt, og ved middagen holdt jeg tale. Jeg havde besluttet mig for, at jeg ville sige noget til hver eneste i min nærmeste familie; min mor, min far og mine søskende. Jeg sagde til min mor, at vi jo ikke har haft det bedste fællesskab, men at jeg håbede, at det ville blive bedre i fremtiden. Jeg sagde tak til min far for hans opbakning, og jeg fik for eksempel sagt til en af mine brødre, at jeg altid har set op til ham, og at jeg beundrer ham for at være så god til at spille guitar.

– På den måde sagde jeg noget til hver af dem. Det var svært, men jeg gjorde det. Jeg fortalte også dem alle sammen, at jeg ville uddanne mig, og at jeg ville tjene mine egne penge. Jeg vil nemlig ikke holdes oppe af min familie eller være afhængig af støtte fra andre. Jeg vil klare mig selv!

– Og det var noget, de lagde mærke til. Forstår du – der var 15–16 fra min familie med ved festen, og af dem er der kun et par stykker, der tjener deres egne penge!

Ikke bare et mirakel

For nogle af dem, der har kendt Jacob før i tiden, må talen næsten have virket som et lille mirakel. Men et mirakel – det var der netop ikke tale om! Forklaringen ligger i stedet i en sej, stædig og årelang kamp.

Fra dag et var Jacob i kontakt med institutionslivet. Allerede som nyfødt var han indskrevet på en familiebehandlingsinstitution sammen med sine forældre og brødre. Jacob kender ikke baggrunden for, at familien var under behandling, men han ved, at forældrene mildt sagt ikke havde det godt sammen.

– Som lille kan jeg huske, at de kunne skændes helt vildt. Jeg reagerede ved at tænde fuldstændig af. Jeg kunne bare blive så rasende, at jeg var ligeglad med alt og alle omkring mig. Først og fremmest slog jeg. Sådan har det vist været altid, og det blev ikke bedre med årene. Det er faktisk først her inden for de seneste år, at jeg har lært at styre det.

Jacob er en ret stor fyr, og det er nemt at forestille sig, at han kan efterlade blå mærker og store skrammer, hvis det stikker ham.

– Det må vist være to år siden, at jeg sidst tændte af, siger han eftertænksomt og smiler så. Det med at lære at styre temperamentet har været en stor sejr.

Jacobs aggressive måde at omgås andre mennesker på, da han var mindre, skyldtes efter hans egen vurdering, at han som barn og ung var både smækforvirret og fyldt med angst. De første ni år i hans liv var et mareridt, der kun tog til i styrke, efterhånden som drengen blev sendt fra sted til sted.

Fire måneder gammel kom han på en behandlingsinstitution. Forældrene blev skilt, og hvor to storebrødre skulle bo hos faderen, blev det bestemt, at Jacob skulle blive hos sin mor. I en periode boede han hos hende, så blev han genanbragt. Da var han omkring tre år.

Nu forsøgte man med en plejefamilie, men efter et år valgte plejefamilien at opsigte plejekontrakten. De magtede simpelthen ikke Jacob.

Næste stop blev et socialpædagogisk opholdssted. Her var han kun i en kort periode, og den tid står bestemt ikke som noget positivt i erindringen.

– Jeg hader det sted, erklærer Jacob.

Fra opholdsstedet kom han på først ét minibo, så et andet, men han trivedes ikke nogle af stederne. Han fik sværere og sværere ved at være sammen med andre mennesker.

De svære kontakter

Undervejs i forløbet fastholdt Jacob og moderen kontakten, men det var langt fra altid med succes.

– Da jeg var i familiepleje, ville jeg for eksempel helst ikke hjem, fortæller han. – Det er sådan med min mor, at hun aldrig har kunnet arbejde eller sørge for tingene. Der var for eksempel aldrig mad nok. Hun er heller ikke god til at holde aftaler og den slags. Hun har svigtet mig utallige gange.

– Jeg besøger hende da stadig, men nu er det mig, der bestemmer, hvor lange besøgene er, og hvordan de skal foregå. Min lillebror bor hos hende,

og han ser op til mig. Ham vil jeg ikke svingte. Han skal ikke opleve det, jeg har oplevet. Der var nogle år, hvor jeg altid brugte en masse tid på at rydde op og vaske op, når jeg var hos mor. Det kunne se forfærdeligt ud, og jeg ville jo gerne ordne det. Men på et tidspunkt besluttede jeg, at det kunne være nok. Jeg kommer jo ikke hjem til hende for at vaske op, ordne tøj, købe ind og gøre rent. Nogle gange kan vi gøre det. Mine brødre og jeg tog for eksempel en ordentlig omgang på et tidspunkt, men hver gang – det er bare ikke i orden.

I nogle år var faderen helt ude af billedet, og det har naget Jacob at tænke på, hvorfor han ikke var der for sin lille søn? Den bedste forklaring er nok, at kampen mellem forældrene var så bitter, at det ganske enkelt ikke var muligt for Jacobs far at bevare kontakten. Det vigtigste er, at den senere blev genoprettet, og at far og søn i dag har det rigtig fint sammen.

– Far ville også gerne have haft mig, men det blev min bror og søster, der var så heldige at komme til at bo hos ham. Det kan jeg da godt være trist over i dag, men far og mig, vi har et kanonforhold, fastslår Jacob. – Vi fik kontakt, da jeg var på det socialpædagogiske opholdssted, og jeg ved, at jeg allerede dengang var lykkelig for at være hos ham engang imellem.

Siden har kontakten været tæt, og faderen har også besøgt Jacob nogle gange på døgninstitutionen. Egentlig har faderen det skidt med døgninstitutioner, men han har det alligevel godt med, at Jacob er, hvor han er.

Også den plejefamilie, hvor Jacob boede i knap et år, har han genoptaget kontakten med.

– Tilfældigvis fandt jeg ud af, at de faktisk har ringet flere gange til min far for at høre til mig. Men far, han er nu sådan, at han altid har troet, det drejede sig om ham, griner Jacob. – Han sagde ikke noget til mig om det, og derfor vidste jeg ikke, at de tænkte på mig. Det var jeg rigtig glad for at finde ud af, og jeg har besøgt dem siden.

– De har fortalt mig, at da jeg kom til dem som lille, stod jeg bare og rystede på hovedet. Jeg havde ikke noget sprog. De lærte mig en masse det år, jeg var hos dem, men de magtede ikke problemerne i længden. Der var det med de der voldsomme kortslutninger. Men de ville det bedste, og nu kan jeg bedre forstå dem. Jeg tænkte egentlig, at de også havde svigtet mig.

Forvirret og aggressiv

Jacobs lange spidsrod mellem forskellige anbringelser førte ham som 9-årig til et Minibo. Da var han mere eller mindre ødelagt som menneske.

– Jeg kunne ikke være sammen med andre, forklarer han. – Jeg var vred og aggressiv og bange. Jeg kunne slet ikke overskue kontakten til andre eller at tro på dem. Jeg slog meget og ødelagde ting. Der var noget med en brækket arm engang og for eksempel var der engang én, som jeg egentlig var gode venner med. En aften sad vi og skulle spise, og han smilede til mig. Jeg vidste ikke, hvordan jeg skulle reagere, og jeg tog en tallerken fyldt med mad og smadrede i hovedet på ham.

En af konsekvenserne af Jacobs problemer var, at han så vidt muligt blev holdt for sig selv. I perioder var han i et sommerhus alene med nogle voksne.

Et stort udenomsareal ved en amtskommunal observationsskole blev også brugt som et sted, hvor han kunne tumle uden hele tiden at ryge ind i konflikt med andre. Skole blev der derimod ikke så meget af.

– Hvis jeg fik en bog i hånden, rev jeg den i stykker, siger han og ryster lidt på hovedet. Men sådan var det.

Skolen blev omdannet til døgninstitution, og Jacob var en af de første, der flyttede ind. Endelig fandt han, hvad der skulle vise sig at være et blivende sted. Her mødte han også nogle voksne, der lagde sig fast på, at drengen skulle hjælpes, også

selv om det krævede nærmest uendelig tålmodighed.

– Det varede længe, før det blev godt, husker han. – De første år sloges jeg meget med de andre, faktisk både børn og voksne. Jeg ødelagde også mange ting, og for eksempel havde jeg kun en seng på mit værelse ellers intet. Så snart der kom noget derind, ødelagde jeg det. De gav mig for eksempel et stereoanlæg på et tidspunkt, men inden der var gået fem dage havde jeg fyldt det med vaskepulver. Og sådan var det med det hele. Jeg splittede det ad.

Jacob blev på det nærmeste mandsopdækket af voksne. Der var flere, men især én knyttede han sig stærkt til.

– Han gjorde, at jeg stille og roligt fik lidt flere kontakter, forklarer Jacob. – Men han blev da også træt af i det lange løb at være 24:7 sammen med mig.

Livet svært at overskue

Jacob husker perioden omkring sin konfirmation som barsk. Han var og er et menneske, der tænker meget over sit liv, og måske var netop konfirmationen en anledning til at tænke særlig meget.

– Jeg kunne slet ikke overskue det, husker han. – Man kan vel sige, at jeg ikke troede på mit eget liv, og det var slet ikke til at se, hvad der skulle blive af mig. Mange, mange gange tænkte jeg på selvmord, og jeg var også tæt på.

Ganske langsomt, måske næsten umærkeligt for Jacob selv, begyndte der imidlertid at ske forandringer. Han snakkede en del med de voksne omkring sig, fik mere med jævnaldrende at gøre og nogle af de mange spørgsmål om fortidens oplevelser blev der også løst op for. Det var i den periode, der kom mere styr på kontakten til faderen, den gamle plejefamilie og også til moderen.

De vendepunkter, han selv hæfter sig ved, var dog ikke umiddelbart af det gode. Først var der

Vi har haft voldsomme skænderier, men de voksne har bakket mig op hele vejen. De har været der, også når jeg havde det svært.

noget med en episode med en stjålet bil, og så var der et sammenstød med en lærer.

– Det var i skolen her på døgninstitutionen. Jeg kom op at skændes med en kvindelig lærer. Så var der en anden, der blandede sig, og jeg ville bare væk. Jeg følte mig spærret inde. Ham, der blandede sig, stod i vejen, og jeg skubbede til ham. Så skubbede han til mig, og så pandede jeg ham en, så han røg omkuld.

Jacobs voldsomme problem med at styre temperamentet førte denne gang til en voldsdom. Den var betinget, men med besked om, at den ville blive ført ud i livet, hvis han igen kom på kant med loven.

– De episoder gjorde, at jeg stoppede op og tænkte alvorligt over, hvad det var, jeg havde gang i. Man kan jo sige, at jeg allerede på det tidspunkt var godt på vej ud af et rigtig dårligt spor. Jeg kunne mærke med mig selv, at det ikke var det, jeg ville, og at det var på høje tid at rette op. Og det er, hvad jeg har gjort, fastslår han stolt.

Fremskridt

– Det har da betydet meget, at jeg gerne ville selv, men også, at der er mange, der har hjulpet mig. Vi

har haft voldsomme skænderier, men de voksne har bakket mig op hele vejen. De har været der, også når jeg havde det svært.

– Det har også betydet meget, at min sagsbehandler har været den samme, de sidste tre til fire år til jeg fyldte 18. Hun har gjort meget for mig.

– Alle de møder, der har været! I begyndelsen havde jeg det ikke godt, når de skulle snakke om mig. Så efterhånden begyndte jeg at deltage bare i kort tid, og jeg fandt ud af, at der ikke var noget at være bange for. I flere år har jeg været med fra start til slut. Jeg vil gerne høre, hvad de siger, og jeg vil gerne selv have indflydelse på, hvad der skal ske.

– Jeg har også fået det godt med de andre unge. Det er da hårdt at bo på døgninstitution, for eksempel fordi de voksne skifter to gange dagligt. Men når nu det skulle være sådan, så har det her været et godt sted. Vi er som en meget, meget stor familie, og efterhånden er jeg jo en af de ældste.

– Vi, der er ældst, bor i et afsnit for os selv, og jeg arbejder da på at lære nogle ting, så jeg bedre kan klare mig, når jeg flytter ud. Jeg vil gerne hjælpe med at lave mad, og jeg gør en del ud af rengøring og sådan. Det er bare irriterende, når de andre ikke vil tage deres del. Vi har sådan et lille køkken, som jeg gerne vil have, at vi passer ordentligt. Jeg vil jo ikke være sådan en slags rengøringshjælp for de andre.

Et af de mange eksempler på, hvordan Jacob har udviklet sig, er den måde, han takler forandringer på. Engang skulle alt helst ligge i fuldstændig faste rammer og i dag være som i går. Ferier og udflugter var frygtelige i hans øjne, og han er utallige gange flygtet lige før afgang ud over markerne, op i træerne – bare væk.

Nu er han et stort smil ved tanken om en rejse, han skal på sammen med to andre unge og to voksne om ganske kort tid. To uger ved Gardasøen.

– Jeg glæder mig vildt meget, bekræfter han.

– Det bliver så skønt, men tidligere hadede jeg den

slags. Stille og roligt fik de mig vænnet til det. Engang var der vist også noget med, at en af de voksne lavede et væddemål med mig, om jeg kunne lade være med at lave konflikt på grund af en rejse. Jeg vandt!

Under uddannelse

Praktisk arbejde har Jacob ikke noget imod, og det er lige, hvad der står højt på dagsorden i hans uddannelsesforløb som pedelserviceassistent. Lige nu er han i praktik i en idrætshal, og det trives han med. Han møder oven i købet til tiden hver morgen, og det er bestemt ikke en selvfølge.

– Førhen stod jeg op, når det passede mig, smiler han. – De kunne kalde og kalde, men jeg var ligeglad.

På arbejdet er der super travlt især i de sportsaktive måneder af året.

– Det vrirler med mennesker ud og ind, og der er masser at lave, forklarer han. – Bandereklamer skal ud og ind, der skal gøres rent, fejles, rives – alt muligt.

Efter hans egen vurdering går det rigtigt godt, ikke mindst efter at han har lært at spørge, hvis han får en besked, han ikke forstår.

– I begyndelsen ville jeg helst ikke spørge, og så blev jeg jo frustreret over ikke at kunne finde ud af det, siger han.

At have mange mennesker omkring sig er ikke et problem mere. For eksempel er han for længst begyndt at dyrke sine egne fritidsinteresser uden for døgninstitutionen, og han har mange venner i lokalsamfundet.

– Jeg har gået til fodbold og håndbold. I begyndelsen da jeg var en 12–13 år havde jeg en voksen med, for jeg vidste ikke, om de andre kunne lide mig. Men jeg faldt hurtigt til, og så har det bare været ok.

– De andre accepterer også hurtigt det med, at man bor på døgninstitution. De skal bare lige finde

ud af, hvad det er for noget. Dengang jeg gik til konfirmandundervisning inviterede vi for eksempel hele holdet herud, så de kunne se, hvor jeg boede.

Efter sommerferien skal praktikken følges op med 20 uger på skole. Jacob krydser fingre for, at det går godt, og han satser på, at de 20 uger ikke bliver hans eneste møde med skolearbejde.

– Jeg har jo ikke gået ret meget i skole, men jeg vil rigtig gerne have en 9. klasses afgangseksamen i dansk, matematik og engelsk, siger han. – Og jeg tror også godt, at jeg kan klare det, selv om der bliver en del at indhente.

Øje for fremtiden, styr på fortiden

Fremtidsplanerne hedder i øvrigt endnu halvandet år på døgninstitutionen og så en lejlighed i byen tæt på. Så kan han fastholde kontakten til institutionen.

Og planen går selvfølgelig også ud på at gennemføre uddannelsen som pedelserviceassistent og at få et arbejde. Der er nemlig det med ambitionen om at tjene sine egne penge. Den ambition er en slags ledestjerne for Jacob, for nu handler det nemlig om fremtiden.

– Jeg vil have en uddannelse som en af de meget få i min familie, fastslår han. – Og hvis jeg får børn engang, så skal de ikke på døgninstitution. Ikke fordi – jeg er selvfølgelig glad for, at jeg kom hertil, men det er altså slemt, når ens familie ikke har været der for en. Og der er meget, der bare er hårdt at få at vide bagefter.

Selv om Jacob drømmer om en god fremtid, har han også noget fortid, han gerne vil have styr på.

– Jeg har spurgt dem i min familie om, hvorfor der skete det og det, men de har så mange forskellige forklaringer. Engang når jeg er klar til det, vil jeg have aktindsigt, så jeg kan få rigtig besked. Det betyder meget for mig at få at vide, hvad der egentlig skete – og hvorfor.

Frida lærte lektien

“Jeg er lige i Fakta. Jeg troede, jeg kunne nå det!”

Og det kunne Frida godt. Det var ikke hende, der kom for sent til sin interview-aftale, men aftalen, der kom for tidligt. Få minutter senere ankommer hun med favnen fuld af varer. Der skal mad i køleskabet.

Frida serverer en kop rygende varm kaffe. Der er pulverkaffe i køkkenskabet, for hendes forældre er mere til kaffe end til cola, når de besøger deres datter. Der er totalt ryddeligt i den lille lejlighed. Og nydeligt. Solen strømmer ind ad vinduet. Frida har god tid, hun skal først på arbejde om et par timer. Hun har sagt ja til at fortælle sin historie om et liv med mange institutionsophold, om en ADHD-diagnose, om stofmisbrug, om fornuft og forstand.

– Jeg kan tydeligt huske, hvad der skete, den dag jeg kom hjemmefra. Det var en aften i januar og midt i aftensmaden. Min bror og jeg havde været oppe at slås. Jeg kastede en gaffel efter min mor og smadrede en kæmpe glasflaske på gulvet.

– Min mor siger så til mig: Frida, du ødelægger mit liv. Jeg svarer, at jeg var da fucking ligeglad. Så tog min far mig i armen og satte mig uden for døren. Han låste. Der stod jeg i strømpe sokker og t-shirt. Og så gik jeg. Op til busstoppestedet. Der kom så en bilist kørende og tilbød mig et lift. Han må have tænkt sit; sådan en pige i strømpe sokker. Det var koldt og alt muligt. Jeg skal til politistationen, svarede jeg, og der anmeldte jeg min far for vold. Jeg trak anmeldelsen tilbage hurtigt, for egentlig forstod jeg jo godt hans reaktion.

– Også min mors, da hun sagde, at jeg ødelagde hendes liv. Jamen, det var jo rigtigt. For det var jo altid mig, der var et eller andet i vejen med. Altid

Konsekvens er godt. Det måtte Frida sande efter en barsk afrusning. Hun har efterhånden lært livets lektie, som også rummer indsigt i, at børn og unge har brug for, at nogen stiller krav til dem – og at en fast, kærlig og faglig hånd gør underværker.

mig, der kom op og skændes og slås med nogen. Altid mig, der fik små episoder til at vokse sig klossale.

Åbenhed er vigtig

Hun fortæller om sin barndom i et hjem med klaver, med søster og bror, far og mor i et såkaldt bedre kvarter i udkanten af en større by.

– Jeg havde en god familie. Lige efter jeg flyttede hjemmefra, var kontakten noget akavet, men nu går det virkelig godt. I dag har jeg det bedste forhold til dem alle sammen. Men det har da kostet, at jeg fik konstateret ADHD, da jeg var fem. Jeg gik i specialskole og har fået medicin næsten hele mit liv. Det har betydet vildt meget for en familie som vores.

– Jeg har lært, at man skal være åben, for jeg tror, min søster, der er lidt yngre end jeg, har lidt – og stadig lider – under alt det, der er sket. Mine forældre ville skåne hende og fortalte hende ikke rigtig noget om, hvad der foregik, og hvorfor vi havde det, som vi havde. De mente nok, hun var for lille til

**Det var altid mig,
der var i centrum, så det
var fint, at jeg kom væk og
på institution.**

at få besked. Men hun kunne jo mærke og føle det hele alligevel.

– Det var altid mig, der var i centrum, så det var fint, at jeg kom væk og på institution. Jeg er ikke typen, der bare stikker af og bor på gaden. Det er jeg vist for snobbet til.

Frida griner varmt og ærligt og skal lige have tændt en smøg. En ganske almindelig en med filter. Sådan har det ikke altid været, men det vender vi tilbage til. Efter besøget på politistationen blev der sat et møde i stand, hvor familien og kommunen blev enige om, at Frida ikke kunne bo hjemme længere, men at hun skulle i en akut plejefamilie og derefter videre til en anden familie. Flytningen skete stort set fra den ene dag til den anden, for Frida var allerede inde i 'systemet' via sin psykiater og sin ADHD-lidelse.

– Jeg kom i den akutte plejefamilie og efter kort tid var der også en aftale i hus med en fast plejefamilie. Jeg glædede mig og tænkte, at der skulle jeg da bo resten af mit liv. Jeg pakkede mine ting, men så kom min kontaktperson fra kommunen og fortalte, at familien alligevel ikke ville have mig. De havde fundet ud af, at jeg røg hash, og det kunne de ikke takle.

– Man tror altid, at man kan holde et hash-misbrug skjult. Jeg var begyndt at ryge det som 13–14 årig, og så gik det skidt med mine ADHD-problemer

og med skolen. For når jeg røg, tog jeg ikke min medicin, og så gik det galt. Men altså – det endte med, at jeg – i stedet for en plejefamilie – blev anbragt på et Ungecenter med ti anbragte børn.

20 km til fods

– Jeg boede en tre–fire måneder på centret, og i løbet af den korte tid gik jeg fra at ryge hash hver dag til at tage coke og alt mulig andet. Jeg begyndte at rende rundt med en flok somaliere, der var langt ældre end jeg. Faktisk aner jeg ikke, hvad vi lavede med hinanden. Det kan man så undre sig over i dag. Jeg droppede selvfølgelig også ud af skolen.

Hvordan man ender med at tage stærke stoffer et sted, hvor der er pædagoger til stede, kan man undre sig over. Frida har en forklaring:

– Det er nemt. Vi skulle jo være hjemme 22.30, så sagde de godnat, og vi tog i byen. Vi havde jo ikke respekt for nogen eller noget. Der var en, der sagde til mig: Frida, du skal ikke tage den joint. Du skal komme med ind. Jeg var ligeglad og tog bussen. De måtte jo ikke røre ved en, de måtte ikke tage en i kraven, og det var der ellers brug for.

– Så blev jeg frivilligt anbragt på en privat institution, ikke et ungdomsfængsel, men det var tæt på at være det, og de fem andre beboere var drenge med kriminel baggrund.

– Kriminel var jeg ikke, men jeg var stofmisbruger med den kriminalitet, der følger med. Jeg kom dertil for at blive afruset, og det blev jeg. Det var et sted, hvor jeg lærte at sætte mig i respekt på den forkerte måde. Altså – det var hårdt, og man måtte ikke vise svaghed. Der var virkelig stramme rammer, og man kunne da godt sige til de voksne, at man ikke gad rydde op, men jeg skal love for, at man kom til det alligevel. Vi blev aktiverede, der var ingen telefoner og internet. Hvis man ville snakke med sine forældre, måtte man bruge mønttelefonen. Jeg skulle selvfølgelig prøve grænser af og røg

da også noget hash i den første uge. Konsekvensen? Ja, det var fem uger uden at komme hjem på besøg og en 20 km vandretur med en pædagog. Så havde jeg ligesom lært det! Det var fint nok.

Overarme og omsorg

– De andre var egentlig bare en flok hyggelige fyre, og vi spillede playstation, var ude og rapelle og dykke med flasker. Det var faktisk superfedt. Men de kunne ikke tage hånd om min sygdom, og der var kun dørmænd og fængselsbetjente og altså ingen pædagogisk støtte. Jeg savnede, at der var en kvinde – en, jeg kunne snakke pige-ting med, en, der lige som jeg kunne lide at hygge sig med et tændt stearinlys. Den form for omsorg kunne jeg ikke få på det sted.

Efter afrusningen skulle Frida videre. Hun flyttede til en afdeling under Ungecentret, hvor der i forvejen boede to unge med en kriminel baggrund og Aspergers Syndrom. Og der mødte hun pædago- gen Rikke.

– Jeg havde mødte hende før på Ungecentret, men jeg kunne slet ikke huske hende. Jeg var jo stort set dopet hele tiden. Hun blev min kontaktpædagog, men stedet var noget lort. De to andre mobbede mig og opførte sig vildt barnligt. En dag blev det bare for meget. Så gik jeg – hjem til mine forældre.

– Ugen efter blev jeg flyttet, og min plejemor flyttede med. Rikke mener jeg. Jeg kommer til at sige plejemor, og det blev hun faktisk også senere.

Frem og tilbage med Frida – og Rikke

Det nye sted var af forskellige årsager heller ikke det optimale, og kort efter skulle huset bruges til noget andet. Frida og en anden beboer – og Rikke – rykkede til en ny adresse. Frida begyndte på VUC og tog en 9. klasses eksamen med 10,8 i snit. Ret

fantastisk, når man tager i betragtning, at hun ikke havde gået i skole siden 7. klasse.

– Jeg har altid været godt begavet og lærenem. Faktisk har jeg aldrig fået under 12 i matematik, men gode karakterer redder ikke verden. Det er bare til min fordel, at det går godt i skolen, når jeg nu har alt det andet at slås med.

– Og så er det, den store forandring sker. Jeg var jo stadig i det samme system – og det er jeg endnu. Men Rikke foreslår så, at jeg flytter hjem til hende og hendes mand. Det går i orden, og jeg boede der i halvandet år, indtil jeg flyttede til min egen lejlighed.

– Jeg begyndte på en uddannelse, først et grundforløb og bagefter en uddannelse over et år. Jeg gik ud med et snit på 12 – og som den eneste pige, der har gennemført netop den. Efter sommerferien begynder jeg på en bachelor.

Frida lægger ikke låg på sin begejstring over, at hun er kommet på ret køl, og at Rikke har en stor del af æren.

– Hun er min plejemor, men jeg kalder hende bare Rikke. Vi ses et par gange om ugen. Om mandagen laver vi ugeskema sammen, og om tirsdagen går vi til yoga. Det er vi vilde med begge to. Rikke

Jeg ville afruses, og så kunne jeg endelig tænke klart. Jeg kunne se, hvad der var smartest, og at de stramme regler i virkeligheden var en hjælp.

har også andre unge, hun tager sig af. Jeg ved, jeg altid kan få hjælp hos hende, uanset hvad det handler om.

– For eksempel bliver jeg nemt stresset, hvis jeg har problemer af den ene eller anden slags; venner for eksempel eller lektier. Det kan jeg gå helt ned over. Så ringer jeg til Rikke. Og hun kan bare stille de rigtige spørgsmål, så jeg ikke bruger al min energi på det forkerte. Noget andet godt er også, at Rikke og hendes mand har lært mine forældre at kende.

Institution – godt og skidt

– Det var virkelig godt, jeg blev afruset. Man siger godt nok, at de voksne ikke skal køre sådan noget konsekvenspædagogik. Men jeg synes s'gu, det er i orden. At man skal gøre det, man får besked på. Projekterne har vel også været gode nok. Jeg har boet tre steder, men det var med skiftende pædagoger. Allerhelst ville jeg jo have været i en plejefamilie fra begyndelsen, og jeg blev virkelig træt af nye pædagoger hver dag og ens regler for os, der boede der, selv om vi langt fra havde samme behov. Men det var jo vilkårene.

– Min erfaring er, at hvis du vil hjælpes, kan du hjælpes. Jeg ville afruses, og så kunne jeg endelig tænke klart. Jeg kunne se, hvad der var smartest, og at de stramme regler i virkeligheden var en hjælp. At jeg var så heldig, at jeg fik mit ønske om en plejefamilie hos Rikke opfyldt, er bare det bedste, der kunne ske.

– Jeg håber virkelig, at Rikke bliver ved med at være min kontaktpædagog rigtig lang tid endnu. Faktisk vil jeg ønske for alle anbragte børn, at de kan få en som hende.

Jesper havde kaos i sit hoved

Det gik bare ikke at bo hjemme, og Jesper husker sine syv år på døgninstitution som gode år. Først og fremmest fik han orden i den uorden, han havde i sit hoved og ro i sit liv.

Det er cirka 10 år siden, Jesper åbnede døren til sin første døgninstitution. Han var 14 år dengang. De voksne kom ikke med så mange forklaringer, og han spurgte heller ikke. Som han husker det, lå det bare i luften, at sådan skulle det være.

– Vi havde vildt mange skænderier derhjemme. Der var da dage, hvor vi ikke skændtes, men det gik tit hårdt for sig. Jeg kunne lynhurtigt tænde af over et eller andet, der ikke passede mig. Det var ikke, fordi de forlangte meget af mig. Jeg skulle for eksempel ikke selv gøre rent eller lave mad, men jeg var hidsig. Hvis det ikke gik efter mit hoved, blev jeg ret aggressiv.

– Jeg faldt også nemt ned igen bagefter og blev god igen, men selvfølgelig var det et problem. Det var ikke rart for nogen af os.

Jesper husker en lille episode fra engang, hvor bedsteforældrene havde været en tur i Tyskland og kom tilbage med en hel bøtte slik til lillebroderen og ingenting til Jesper. Sådan tænkte han i hvert fald. Faktisk havde bedsteforældrene besluttet, at Jesper skulle have penge i stedet for slik, fordi han var på slankekur. Det nåede han bare ikke at opfatte.

– Jeg tog slikbøtten og hamrede den i gulvet, så slikket blev spredt over det hele, fortæller han. – Jeg var rasende. Bagefter fortrød jeg, og jeg prøvede at samle slikket sammen igen og at vaske det, men det kom der jo ikke noget godt ud af, smiler han skævt.

Jeg bestemte

– Jeg holdt da meget af mor og far dengang, og de gjorde meget for mig, men jeg ved ikke. Det var vel på en måde mig, der bestemte derhjemme. Jeg ved ikke, hvorfor det var sådan. Det var ikke for at være ond. De gange, hvor jeg har gjort noget, der var ondt ment, kan tælles på én hånd. Det var bare umuligt for mig at styre mig selv.

– Mor siger, at jeg ikke fik ilt, da jeg blev født, og at det måske er derfor, at jeg ikke er helt som andre, forklarer han. – I dagplejen var der ingen særlig hjælp til mig, men ellers har der altid været et eller andet særligt – støttepædagog i børnehaven, specialklasse i skolen og den slags.

– I de små klasser gik det vel nogenlunde. De andre kendte mig og accepterede mig. Der var ikke så meget drilleri. Hvis der var konflikter, så var det, når jeg selv opsøgte dem.

Jesper gik ikke i specialklasse hele tiden. I dansk og matematik var han sammen med den almindelige klasse.

Venner havde han kun få af. Som han selv husker det, havde han altid meget nemmere ved at knytte sig til voksne. Sådan havde han det i øvrigt gennem hele barndommen og de fleste af teenageårene.

Efter 7. klasse skete der en opsplitning af klas-

sen, og det var ikke nogen god oplevelse.

– Der gik meget hurtigt koks i det, fortæller han.
– Jeg kan ikke huske, hvad der skete, men de kunne ikke styre mig. Så blev det sådan, at jeg kun havde matematik i normalklassen og resten i specialklassen.

– Senere igen skiftede jeg helt skole. Det var vist også noget med, at jeg var en del ældre end de andre i specialklassen.

Hjemmefra

Tiden i den nye skole blev kort. Måske kun et halvt år. Så kom Jesper på døgninstitution.

– Problemerne var jo fortsat derhjemme. Mor havde natarbejde. Far var chauffør, tog tidligt af sted om morgenen og kom sent hjem. Når jeg så kom hjem fra skole, så skulle mor bare vækkes, og der skulle ske noget. Så sov hun jo for lidt. Nej, det hang ikke ordentligt sammen.

Jesper flyttede på døgninstitution og accepterede det uden problemer.

– Det var ikke noget chok for mig. Jeg regnede vel nok med, at jeg skulle hjem igen, men som tiden gik, kunne jeg godt se, at det ikke havde været hensigten.

De gange, hvor jeg har gjort noget, der var ondt ment, kan tælles på én hånd. Det var bare umuligt for mig at styre mig selv.

Alt i alt kom han til at bo seks år på to døgninstitutioner. De allerførste måneder hjemmefra var lidt svære, men derefter gik det fint, og han husker tilbage på de år med stor glæde.

– Jeg fik hurtigt et godt forhold til de voksne, husker han. – Og jeg faldt godt til. Forskellen i forhold til min far og mor var, at pædagogerne var gode til at sætte sig i respekt. Der var for eksempel også fastere rammer på døgninstitution. Jeg vidste altid, hvad der skulle ske, hvornår og hvorfor.

Vigtig snak

– Noget af det bedste ved at være der var også, at der altid var nogen, der havde tid til mig, fastslår han. – Det kunne være om alt muligt. Nogle gange var det selvfølgelig ikke så alvorligt, men andre gange havde jeg kaos i mit hoved, og så havde jeg brug for nogen at snakke med.

– De sørgede også for, at jeg kom til en psykolog. Sagen er, at jeg har haft store problemer med min seksualitet. Allerede som dreng vidste jeg, at jeg var homoseksuel, men jeg var slet ikke parat til at springe ud. Det var svært at snakke åbent om. Mine forældre, de har vidst det, siden jeg var 14 år. Dengang var der en episode med en anden dreng. Alligevel er det ikke noget, vi har talt om før for et halvt år siden.

– I dag er jeg mere åben, men det er alligevel meget få, der ved det. Mine forældre, et par rigtig gode venner og min kontaktpædagog. Bare det, at jeg er begyndt at snakke med nogen om det, betyder en masse. Det har været en utrolig stor lettelse, men det er da ikke noget, jeg render rundt og snakker om til alle mulige. Det er jo ikke alle, der synes, det er naturligt. Der var for eksempel én, der sagde til mig, at hun syntes, det var synd for mig, når nu jeg også havde de andre problemer at trækkes med. Men 'synd', det kan man jo ikke sige.

Større ansvar

Efter cirka fem år på den første døgninstitution skulle Jesper videre.

– Jeg var blevet ældre, og jeg fungerede vel også så godt, at jeg skulle væk derfra, forklarer han. – Jeg var blevet en af de ældste og var også kommet godt op i hierarkiet. Ikke på en negativ måde, men det er jo sådan, at man er med til at lægge en linje, når de andre ser op til en. Hvis de ældste opfører sig ordentligt, så er der en tendens til, at de yngre også gør det.

Næste stop blev en døgninstitution, hvor de seks unge beboere i højere grad skulle klare sig selv og tage ansvar. Pædagoger var der ingen af i nattetimerne, og mad, rengøring og den slags skulle de unge klare selv. To af dem var i øvrigt støttebeboere, altså unge, der boede der af egen fri vilje.

– Jeg var selvfølgelig ked af at skulle væk fra det første sted, men det var også godt nok at flytte, siger Jesper. – Igen brugte jeg de voksne meget. Jeg gik da rimeligt i spænd med de andre unge, men det var ret overfladisk i begyndelsen.

– Efterhånden var der noget udskiftning, og der kom nogen ind, som jeg fik det rigtig godt med. Det hjalp faktisk helt vildt, og det blev et virkelig godt sted, både hvad de voksne og hvad de unge angik.

Arbejde og uddannelse

I den periode begyndte Jesper på transportuddannelsen og tog stort kørekort, kørekort til anhænger, til truck osv. En læreplads fik han også, men så opstod der problemer.

– Det gik ad helvede til med ham mesteren, og så sprang jeg fra uddannelsen. Så gik jeg hjemme en tid, men det var til at blive tosset af.

Han kom i jobtræning, men det handlede faktisk mest om at finde et job.

– Jeg kunne godt det der med at komme op om

morgenen, så det behøvede jeg ikke at lære noget om, siger han. – De skulle bare finde et godt job til mig.

Resultatet blev et fleksjob i et transportfirma, et job, han efterhånden har haft i næsten fire år. Men til sommer er det slut.

– Jeg har sagt op. Nu vil jeg nemlig til at læse, forklarer han. – Efter sommerferien begynder jeg på HF, og derefter skal jeg på lærerseminariet. Jeg vil være skolelærer. Egentlig tænkte jeg på at blive socialpædagog, fordi jeg gerne vil give noget tilbage af det, jeg selv har fået. Alligevel har jeg besluttet, at jeg hellere vil være skolelærer. Jeg er ret god til matematik, og det vil jeg gerne bruge til noget – måske i en specialklasse. Det må tiden vise.

Gennem det sidste år, har Jesper på anbefaling af sin kontaktpædagog fra den sidste døgninstitution prøvet kræfter med HF. En aften om ugen har han fulgt matematik på HF-enkeltfag. Det er gået fint. Den sidste prøve gav et rundt 10-tal, og han ser med stor fortrøstning frem til sommerens eksamen.

I egen lejlighed

For to år siden forlod han døgninstitutionen og flyttede i egen lejlighed.

– Det var rart. Jeg var nået en alder, hvor det var tiden at gøre det, og så fik jeg også støtte til det i den første periode. Jeg kunne bare ringe til kontaktpædagogen. Ja, det kan jeg stadig. Jeg har nummeret, men jeg bruger det ikke mere. Det er bare rart at vide, at man har det.

– I den første tid brugte jeg hende en del, og jeg kom også i døgninstitutionen. Det var altid for at snakke, ikke for at få hjælp til praktiske ting. Det kan jeg godt finde ud af, men en snak kunne jeg sagtens have brug for en gang imellem.

Forældrene har han også fået det fint med. I de første år, mens han boede på døgninstitution, kunne han, som han udtrykker det: "Sagtens finde

Forskellen i forhold til min far og mor var, at pædagogerne var gode til at sætte sig i respekt. Der var for eksempel også fastere rammer på døgninstitutionen.

ud af at skændes med dem”. Stille og roligt er det imidlertid blevet helt anderledes og bedre.

– Jeg er selv blevet mere rolig, og så har mine forældre også lært at acceptere mig som voksen, vurderer han. – Mor hjalp næsten for meget dengang. Det var vel moderinstinkt, og hun fortsatte med det indtil for et par år siden. Så på et tidspunkt, efter at jeg var flyttet i min egen lejlighed, blandede hun sig igen. Det var garanteret i den bedste mening, men jeg smed hende ud, og siden dengang har der ikke været noget. Det blev ligesom afklaret mellem os dengang.

– Nu ser jeg dem tit. Jeg snakker med mor hver dag, og jeg kan også finde på at tage på ferie sammen med dem. Selvfølgelig kan vi blive uenige engang imellem. Det er da kun naturligt, men vi skændes slet ikke som i gamle dage.

Godt at komme ud

Jesper er ikke et øjeblik i tvivl om, at verden havde set meget anderledes og værre ud, hvis han ikke var flyttet hjemmefra som stor dreng.

– Det var aldrig gået så godt, slet ikke. Det har

simpelthen betydet så meget, at jeg kom væk og ud til nogle andre voksne, der kunne styre mig.

– At der har været nogle voksne, som har hjulpet mig særlig meget, har været fantastisk. Det har først og fremmest været mine kontaktpædagoger, men også andre. På begge døgninstitutioner har der været voksne, som jeg er blevet rigtig gode venner med, og som jeg kunne besøge privat. Og det kan jeg stadig.

– Selvfølgelig er det vigtigt for dem at være professionelle i deres job, men det er der nogle af dem, der godt kan finde ud af, samtidig med at de involverer sig i vores liv. Du kan mærke, at de vil dig noget godt. Det betyder meget, synes jeg. At det ikke bare er sådan et almindeligt arbejde for dem.

– Samtidig betyder det alt, at man har et bagland. Jeg har mine forældre, som jeg hele tiden har haft.

Hvis ikke her – så på gaden

En døgninstitution var redningen for 17-årige Christine. “Var jeg ikke kommet her, så havde jeg boet på gaden.”

Klokken er næsten 15, en bil kører ind på institutionens gårdsplads. Ud springer Christine let som en fjer. Hendes ansigtsudtryk er alvorligt, og de brune øjne spørgende. Hvad går det her egentlig ud på, synes hun at tænke. Alligevel har hun sagt ja til at lade sig interviewe om sit syn på, hvordan liv også kan leves på en institution.

– Jeg kunne ikke være hjemme hos min mor. Jeg lavede ballade hele tiden. Altid havnede jeg sammen med folk, som røg i slagsmål og havde problemer med sprut og stoffer. Min mor kunne slet, slet ikke styre mig, og en sagsbehandler mente, jeg skulle væk hjemmefra. Mor var enig. Hun kunne godt se, det ikke gik.

Christine var 11 år dengang, og en gang tidligere havde hun oplevet en problematisk flytning, nemlig da hun som fireårig sammen med sin morbror steg ombord på et fly fra Filippinerne og et døgn senere landede i Danmark. Her genså Christine sin mor, der var flyttet fra sit fattige hjemland et år forinden.

Nu skulle Christine altså hjemmefra og på institution. Valget faldt i første omgang på døgninstitutionen Terrasserne. Derfra gik turen til en plejefamilie, hvor hun var i et år.

– Efter et års tid blev familien bange for, at de ikke ville kunne styre mig. Jeg overholdt ikke reglerne, jeg begyndte at pjække fra skolen og nåede også at begå indbrud en enkelt gang sammen med nogle venner. Så røg jeg på en ny institution, men det var heller ikke sagen. Jeg havde så frie tøjler, at jeg bare tog hjem til mor, når jeg havde lyst. Og når jeg var hjemme var det alt for nemt at ses med de gamle – og forkerte – venner.

En dag sagde sagsbehandleren stop. Christine skulle flytte til Fyn; væk fra København og vennerne. Men hovedpersonen var absolut ikke enig.

– Jeg græd i flere dage, det var alt for langt væk hjemmefra. Tænk på, jeg kun var 14 år dengang. Min mor havde det også svært, og i den periode græd hun meget. Og så græd jeg også.

Sådan blev det. Stenbroen blev skiftet ud med landlig idyl, fisk i åen, kører på græs, heste i stalden – og tillidsfulde voksne. I skrivende stund har Christine været på sin nuværende institution i to år.

Stille og rolig pige

– Det gik heller ikke særlig godt her i den første tid, fortæller Christine. – Jeg hørte overhovedet ikke efter, hvad de voksne sagde. Jeg stak af, når det passede mig, og jeg fulgte ikke med i den interne skole. Men så vendte det pludselig. Jeg stoppede med undervisningen på folkeskoleniveau og begyndte på produktionsskolens linje for Tekstil og design – og ja – jeg møder hver eneste dag kl. otte og kommer hjem lidt over tre.

Christine smiler hvidt og forsigtigt. – Ja, hvem skulle have troet det, spørger øjnene, for sådan er det gået.

– I dag er jeg bare en stille og rolig pige. Og hvis ikke, jeg var kommet på døgninstitution her, var det gået rivende galt.

– Så havde jeg boet på gaden sammen med mine venner lige som tidligere. I en periode sov vi i kældre, kørte rundt med s-tog, drak sprut og røg hash.

Omvæltningen

Forklaringen på den nærmest magiske forandring vil Christine gerne give et bud på. – Jeg tror, jeg har haft en god kontaktperson! Jeg har faktisk to, Søren og Lis – og jeg har det godt med dem begge. Faktisk har jeg det fint med alle dem, der arbejder her. Oven i købet har jeg fået en bedste veninde; Natasja og en rigtig god kammerat i Sebastian, der også bor her.

– Når jeg tænker tilbage, var jeg i begyndelsen helt umulig. De kunne næsten ikke komme i kontakt med mig. Altid skulle de ud og hente mig forskellige steder. Og det gjorde de. Og de snakkede og snakkede og forstod. Nu stikker jeg ikke af, nu er det mig, der snakker – måske mest med Søren. Selv om han ikke er på arbejde, kan jeg altid ringe til ham. Han kan altid trøste mig og ved, hvad jeg har brug for, når noget skal snakkes igennem.

– I dag er jeg bare en stille og rolig pige. Og hvis ikke, jeg var kommet på døgninstitution her, var det gået rivende galt.

– Og jeg har virkelig lært noget vigtigt; at snakke om tingene og at holde aftaler. Før jeg var skide ligeglad med det hele og med alle andre.

Helt vildt forandret

Med Christines egne ord er hun i dag 'helt vildt forandret'. Der er stadig mange regler, hun skal overholde, men ikke flere, end at hun magter opgaven og synes, det er i orden.

– Jeg er på en måde i lære, konstaterer hun.
– Om et år fylder jeg atten, og nu sætter vi alt ind på, at jeg skal lære at klare mig selv. Komme op om morgenen, lave mad til mig selv, rydde op, bo alene. Jeg vil gerne tilbage til København, hvor jeg stadig har venner tilbage, selv om halvdelen af dem, jeg kom sammen med dengang, ikke længere er mine venner.

Christine skal også lære at takle modgang, og også på det område fremhæver hun pædagogernes indsats som uvurderlig.

– Jeg har det med at gå psykisk helt ned, hvis det for eksempel går over med en kæreste. Jeg kan slet ikke klare det, og jeg får lyst til at skære i mig selv. Så er det, både Søren og Lis har nogle gode argumenter, som jeg kan bruge. Både for at forstå, hvorfor jeg har det, som jeg har, og for at finde ud af, hvordan man takler svigt. På den måde begynder jeg at forstå, at jeg ikke skal tage alting på mig og tage problemer så tungt. Alle får jo problemer i livet.

– Jeg har også gået til psykolog, men jeg er stoppet for to måneder siden. Hun siger, at nu kan hun ikke gøre mere for mig. Nu skal jeg selv gøre resten – sammen med mine kontaktpersoner og en støttekontaktperson, når jeg flytter herfra.

Fremtiden

– Min drøm er at få min egen tøjbutik og mit eget firma med design, indkøb og salg. Efter sommer-

– Jeg ved, at pædagogerne her prøver at gøre det bedste for os alle sammen, og jeg tror aldrig, jeg har været så glad for voksne mennesker, som jeg er nu.

ferien starter jeg på EGU, som er en to-årig praktisk uddannelse, hvor jeg også tjener penge. Jeg har en moster, som er mit forbillede. Hun køber tøj i udlandet og sælger det, og det går rigtig godt.

– Jeg vil også gerne være sammen med min familie. Jeg har to mindre søskende. Den mindste er bare baby. Også på Filippinerne har jeg familie, og jeg har faktisk endnu en stor drøm; at bygge et hus eller en slags hotel, der skal have navnet Christine. Der er så mange fattige mennesker, der har det dårligt. Dem vil jeg gerne hjælpe, hvis jeg kan. Min egen familie fortæller, at det regner meget, så der er tit oversvømmelse, og så sker det, at mine onkler og mostre spørger min mor om økonomisk hjælp. Hun har kun kontanthjælp og har svært ved at få det til at hænge sammen. Men hun sender altid penge til dem.

Voksne er gode nok

– Jeg ved, at pædagogerne her prøver at gøre det bedste for os alle sammen, og jeg tror aldrig, jeg har været så glad for voksne mennesker, som jeg er nu. De gør så meget for mig hver eneste dag. Viser mig tillid for eksempel, og det er jo på den måde, man selv lærer at vise tillid. Selv dengang

jeg blev gravid. Jeg var langt henne – og det var meget tæt på, at det var for sent med en abort. Men det fik jeg, og de passede på mig, de lejede film, hentede sodavand og var der bare. De var, lige som jeg tænker, en mor ville have været. I den periode ville jeg ikke være hjemme hos min mor; jeg var bange for, at hun ikke ville kunne bære det og få hovedpine og stress. Hun havde jo nok med sit eget lille barn. Jeg var også bange for, at hun næsten ville slå mig ihjel, når hun fandt ud af, at jeg ikke var jomfru mere. Men tværtimod. Også hun var rigtig sød og bekymrede sig for mig.

Christine ved med sig selv, at hun aldrig mere kan bo hjemme. Men gennem sit fynske ophold har hun lært at knytte positive bånd, at tro på sig selv og sit eget værd, så hun kan være tæt på sin mor og sine yngre søskende. Være tæt uden at gøre skade på sig selv.

Nu har Paw fod under eget bord

– Ind imellem tænker jeg, hvad laver jeg egentlig her. Jeg ville allerhelst have haft en ‘pensionist-bolig’ på Møllebakken, det har jeg også sagt til dem.

Det er omkring et halvt år siden, Paw forlod sin døgninstitution for at flytte ind i sit eget lille rækkehus med egen græsplæne i fri-mærkestørrelse. Her kan hans store, brune Labrador nemt rende ud og lette ben. Der er ikke meget have at holde, og det passer Paw fint. Han er ikke til de store udendørs udfordringer – det skulle da lige være en fisketur i en god jolle. Nu kan han så nøjes med at slå lejr i sin sofa for at fortælle om sit liv på institution.

– Jeg flyttede på Møllebakken, da jeg var 14, og nu er jeg 20. Det var fordi, jeg var en rigtig ballademager. Jeg lavede noget hærværk og stjal penge fra min familie, som jeg brugte til film og slik – og en gang også til hash. Ikke fordi jeg røg meget af det. Jeg prøvede det lidt, da jeg flyttede på institution. Man må jo ikke, men nogen gør alligevel. Man skal bare vente, til de voksne er gået i seng. Men de opdager det jo. De finder ud af det, når man ikke kan komme op til tiden om morgenen. Så sætter de en stopper for det.

Svær diagnose

De første par år på institution var ærlig talt ikke

nogen dans på roser. Skoletiden på den interne skole gik ikke særlig godt for Paw, og efterhånden blev det hele også kedeligt. Men Paw havde flere ting at tumle med. Han havde og har stadig en sygdom, der medfører, at han har svært ved at lære og svært ved at koncentrere sig. Sygdommen kan også indebære, at man er mere sårbar og aggressiv end andre unge mennesker.

– Min sygdom gør, at jeg er sløv meget af tiden. Jeg kan heller ikke læse eller skrive særlig godt. Så det der med at få et arbejde, det gør jeg nok aldrig. Jeg ville ellers gerne. Nu får jeg pension. Oveni har jeg også mange gange rigtig dårlige tanker.

Han lader ordene svæve ud i luften. Dårlige tanker kan jo have forskellige ansigter. Hos Paw handler det om selvmordstanker – især når han er alene.

Svært at snakke

Efterhånden fandt han sig til rette på Møllebakken, fik et par rigtig gode venner, begyndte at køre cross. Også turene til svømmehallen om torsdagen faldt i god jord.

– De sidste år, hvor vi fik dyr, var virkelig gode. Jeg passede blandt andet kaniner, og jeg lærte at slagte dem, når de blev syge og sådan. Tre af de voksne var rigtig gode til at snakke. Jeg må godt nok sige, at det mest var dem, der kom til mig. Jeg er ikke så god til den slags.

– Man kan også sige det på den måde, at jeg ikke rigtig vidste, hvordan jeg skulle bære mig ad. Og når man har det rigtig slemt og virkelig har brug for det, er det faktisk endnu sværere at tage kontakt, selv om man godt ved, at det er det eneste rigtige.

– Jeg var nok også lidt svær, fordi jeg er så doven. Pædagogerne kunne næsten ikke få mig uden for en dør. Allerhelst ville jeg sove hele tiden. De prøvede alt det, de kunne. Når jeg blev på mit værelse, kom de op til mig for at snakke og spille spil. Det var rigtig godt, og jeg ved ikke, hvad jeg skulle have gjort uden dem.

Det bedste af det hele

Paw kan sige meget om sin institution. Der var nogle oplevelser, han helst ville have været foruden. For eksempel med pædagoger, der ville bestemme alt for meget. Og så var der campingture, hvor de skulle sove i telt. Det var ganske enkelt rædselsfuldt.

– Jeg hader at sove i telt. Jeg vil kunne ligge ordentlig. En gang stak jeg af sammen med en anden. Ellers kan jeg jo godt lide naturen. Det er ikke det. For eksempel er noget af det bedste ved Møllebakken, at de nogle gange om sommeren låner et sommerhus ved Føns – lige ud til vandet, og jeg er altså en rigtig vandhund. Der elskede jeg

**– Jeg er altid velkommen.
Det er rart at komme
tilbage til et sted, hvor
man har boet – både for at
snakke med pædagogerne
og dem, der bor der nu.
Uden dem ville mit liv
være tomt.**

at være. Man kan fiske og bade og bruge den robåd, der hører til huset. Faktisk fik jeg lov til at bo der sammen med min hund en uge her i foråret. Vi havde den aftale, at jeg skulle gøre båden klar til sæsonen. Så jeg sleb og malede den. Det kunne jeg rigtig godt lide. Båden hedder i Emma.

Kontakten til Møllebakken er åben og aktiv. Under interviewet ringer Tage for at høre, hvordan det står til. Og det står godt til, bekræfter Paw. Han har bare ikke lige tid nu, han er ved at svare på spørgsmål, forklarer han i telefonen. De aftaler at ringe sammen senere. “Hils dem alle mange gange,” slutter Paw.

Pædagoger, der lover

Der var specielt en medarbejder på institutionen, som havde stor betydning. Desværre var hun vikar.

– Hende ville jeg gerne have beholdt, men de lover så meget og holder ingenting, konstaterer Paw. – Desværre skulle hun ikke arbejde der så længe, men hun kom og hjalp mig med at flytte ind her. Hun var god at snakke problemer med. Det er nemmest med piger.

I dag har Paw en hjemmevejleder; en fyr, der ligesom ham selv er glad for fiskeri og jagt. De har meget til fælles. Han kommer hver mandag og torsdag. Hjemmevejlederens afløser er en kvinde, og det er fint.

– Jeg snakker nok lidt mere med hende. Måske spørger hun også mere ind til de svære ting. Og så kan hun noget med hunde – også med min. Den er blevet lidt vild, så jeg har svært ved at kalde den til mig. Hun kan få hunde til alt. Jeg troede ikke på hende, da hun sagde, at hun kunne få min hund til at rulle. Men det kunne hun s’gu!

Jeg tænker på dem hver dag

Paw bor i et parcelhuskvarter med små rækkehuse, og det vil være lyv at sige, at der bor mange unge i

nabolaget. Til gengæld er det rart, at nabokonen har kendt hans bedsteforældre, og at hun også en gang imellem kan passe hund for ham.

Forældrene bor heller ikke langt væk, og deres gryder og indholdet i dem nyder Paw jævnlige godt af. En af vennerne fra Møllebakken har han stadig fin kontakt med. Der er med andre ord mennesker i nærheden, som er parate til at hjælpe ham med at slippe ud af ensomhedens greb. Og så er der Møllebakken.

– Jeg er altid velkommen. Det er rart at komme tilbage til et sted, hvor man har boet – både for at snakke med pædagogerne og dem, der bor der nu. Uden dem ville mit liv være tomt. Jeg tænker på stedet næsten hver dag, så det fylder meget i min hverdag. Jeg har min egen bil, så jeg kører som regel derhen en gang om ugen. Jeg er sikker på, at man ikke finder et bedre sted end Møllebakken, når nu man ikke kan bo hjemme.

Jeanette fandt sit faste holdepunkt

Gennem de seneste fire år er der virkelig meget, der er lykkedes for Jeanette. Sejt og sikkert har hun klaret turen op ad bakke fra en barsk og kaotisk hverdag til nu, hvor hun sidder i sin egen lejlighed, har tæt og god kontakt til sin familie og er halvvejs gennem HF. Hun har i det hele taget styr på det meste. Ikke engang et brev fra Skat om en restskat på, hvad der svarer til uddannelsesstøtte i flere måneder, slår hende ud af kurs.

– Jeg ringede til dem, og vi fandt ud af en ordning, så jeg stille og roligt kan få betalt restskatten, fortæller hun. – Det var da surt, men nu er det på plads. Jeg overvejede at ringe til dem på den døgninstitution, hvor jeg har boet. De har før hjulpet mig meget med den slags ting, men det her kunne jeg sagtens klare selv.

Et afgørende vendepunkt

Det afgørende vendepunkt i Jeanettes 20-årige liv kan placeres inden for et par uger i forsommeren 2006. Dengang var hun 16 år. Hun var begyndt i en ungdomsklub. Her mødte hun Ulla, en voksen, der som en af ganske få, vandt Jeanettes fortrolighed. Til Ulla kunne hun fortælle om, hvor slemt det stod til derhjemme.

Udadtill var Jeanettes hjem pænt og almindeligt. Hun boede i et rækkehus alene med sin mor, der lagde meget vægt på at holde huset rent og ordentligt, og Jeanette skulle altid have smart tøj at tage på. Ingen skulle kunne kritisere mor og datter.

Det var heller ikke tilfældigt, at Jeanette gik på en af byens dyreste privatskoler. Ambitionerne var høje, og det gjaldt også moderens ønsker om at

Jeanette levede under barske vilkår indtil for fire år siden. Så involverede en voksen sig og sørgede for, at hun kom ind på den døgninstitution, der blev hendes hjem og faste holdepunkt i en ny start på livet. En ekstra gevinst er, at hun i dag har det så godt med sin familie som aldrig før.

vise, at hun var i stand til at gøre det bedste for sin datter. Men bag rækkehusets gule mure var hverdagen ikke så ordentlig og regelret, som den så ud til på overfladen.

– Min mor havde lange perioder, hvor hun var dybt deprimeret og drak virkelig meget. Det var typisk et par måneder ad gangen. Jeg så aldrig, at hun drak, men der lå masser af spiritusflasker under sengen og alle vegne. Så var hun virkelig fuld, og i de perioder kunne hun overhovedet ikke holde styr på noget som helst. Hun tog sig ikke af indkøb og mad og den slags. Det kunne hun slet ikke. I de perioder var jeg mor for min mor. Jeg sørgede for, at både hun og jeg fik noget at spise, og jeg tog mig i det hele taget af det praktiske. Det var et stort ansvar – det ved jeg i dag.

– Vi skændtes også. Jeg kunne blive så rasende, og hun kunne være vildt hård. Det gjorde så ondt, når hun råbte, at jeg var en dårlig datter. Selv om jeg kunne blive gal på hende, så var det jo min største drøm, at hun skulle kunne lide mig.

Få med indsigt

Problemerne havde stået på årevis, men det var kun en meget snæver kreds af mennesker tæt på Jeanette og hendes mor, der havde en smule viden om, hvad der foregik.

– Min mor gjorde jo så meget for, at det skulle se godt ud udadtil, forklarer Jeanette. – Der var ikke mange, der kunne gennemskue, hvor galt det faktisk stod til.

– Jeg har en søster og en bror, der er noget ældre end mig. En gang imellem boede jeg hos min søster, når mor havde det dårligt. Alligevel vidste ingen af mine søskende, hvordan det rigtigt var. De var flyttet hjemmefra, før mor fik det så skidt.

– Min far vidste det. Han bor i Jylland, og en gang imellem flyttede jeg over til ham i en periode. Det var også godt nok. Jeg holder meget af ham, men det er måske heller ikke så stabilt. Der er forskel på, at det kan gå godt i en måned og så at være far hele tiden.

– Jeg havde også en veninde og hendes familie, der var nogenlunde klar over, hvordan det stod til. De fleste af klassekammeraterne vidste ikke noget. De kom alle sammen fra helt andre forhold, end dem, jeg kendte til.

– På skolen fik jeg på et tidspunkt en kontaktperson, og det havde da noget med problemerne at gøre. Jeg tror, min far havde snakket med rektor engang, da jeg var nødt til at flytte over til ham i en periode. Da var mor indlagt.

– Måske anede de også uråd. Der kom aldrig nogen af mine forældre til forældremøder og den slags. Så var det jeg fik den kontaktperson. Hende brugte jeg også, og jeg kunne for eksempel besøge hende hjemme hos hende. Alligevel kom hun aldrig helt tæt på det, der foregik.

Hjælpen

– Da jeg gik i niende, kom der en periode, hvor det

blev endnu værre med mor. Hun var ligesom lukket inde i sig selv. Drak bare. Jeg var en tid hos min søster, og så flyttede jeg hen til min veninde i nogle måneder.

I den periode kom Jeanette en del i ungdomsklubben, og hun begyndte at snakke med Ulla.

Ulla var ikke i tvivl om, at Jeanette skulle hjemmefra, og hun brugte sine kontakter i kommunen til at finde en hurtig løsning.

– Sagsbehandleren kendte mig jo i forvejen, og Ulla havde ingen problemer med at sørge for, at jeg kunne komme væk. Vi besøgte først én døgninstitution og så en anden. Nummer to sted kunne jeg godt lide, og jeg sagde, at jeg gerne ville derhen. Noget skulle der jo ske. Det var en torsdag, kan jeg huske, og om fredagen flyttede jeg ind på Ny Møllegård.

Jeanettes mor var involveret, og hun protesterede ikke. Tværtimod syntes hun, det var en god idé. Også hun kunne se, at det var det eneste rigtige.

– Men det var meget mærkeligt at komme ind på Ny Møllegård, grænseoverskridende. Jeg har nok tænkt, at det var ligesom at komme på efterskole. Noget med en masse unge og sådan, men det var absolut ikke nemt.

– Jeg fik med det samme et værelse, og jeg mødte Rikke, min kontaktperson. Vi snakkede sammen, og så gik jeg op på mit værelse. Næste morgen skulle jeg i skole, Jeg ville helst ikke ind i opholdsrummet, hvor de andre spiste. Jeg kunne ikke finde ud af det med alle de mennesker, så jeg gik bare. Så kom de løbende efter mig. De troede vel, at jeg var ked af det, og de sagde, at jeg ikke bare måtte gå på den måde.

Familien involveret

– Noget, der også gjorde det svært i begyndelsen, var, at jeg tænkte meget på min mor. Jeg var bange for, at hun ikke kunne klare sig alene. Der var jo ingen, der kunne handle ind og give hende mad.

– Når jeg ser tilbage, så ved jeg, at en døgninstitution var den bedste løsning for mig. Det med, at der altid er nogen, at du aldrig er alene, at der er tid og opmærksomhed.

Det bekymrede mig meget, og jeg var virkelig ked af det hele tiden.

– Men dem på Ny Møllegård fik mig efterhånden til at forstå, at jeg ikke kunne tage ansvar for min mor. Samtidig gjorde de meget for at involvere hende og resten af min familie i det, der skete.

– Rikke og jeg tog for eksempel ud til min mor for at snakke om det hele. Rikke sagde til mor, at “jeg vil jo ikke tage din datter fra dig, så skal vi ikke bare sige, at jeg er hende den dumme, der skælder ud på Jeanette, så kan du være den søde mor.”

– Min mor kom også på besøg allerede efter et par måneder og i al den tid, jeg boede derude, var Rikke god til at kontakte hende. Det gjorde hun, både for at min mor skulle vide, hvad der skete, men også for at følge med i, hvordan mor havde det. På et tidspunkt var hun indlagt til alkoholbehandling, og da besøgte Rikke og jeg hende sammen.

– Min far og mine søskende har også været på Ny Møllegård flere gange. Det har betydet meget, at de alle sammen vidste, hvad det hele gik ud på. Mine venner har også besøgt mig der. Jeg tror faktisk, at de betragtede det som lidt af et fristed. Vi

kunne være sammen og hygge os. Der var bare ikke noget med fester og den slags. Man må jo ikke drikke alkohol på Ny Møllegård.

OK at være ked af det

– Da jeg kom på Ny Møllegård var det sådan, at jeg altid forsøgte at virke glad, når jeg var sammen med andre. Når jeg var ked af det, lukkede jeg mig inde. Og jeg havde også de tanker om, at jeg ikke var noget værd. Mor havde jo sagt så mange grimme ting om mig.

– De voksne på Ny Møllegård fik mig til at forstå, at det var ok at være ked af det og også at vise det. De fik mig efterhånden også til at tro mere på mig selv – stille og roligt.

– Noget af det gode ved en døgninstitution er, at der altid er nogen at snakke med, simpelthen altid.

– Det er også fint med de andre unge. Vi kunne sagtens hygge os sammen, selv om der selvfølgelig også kunne være lidt ballade ind imellem. Men det var først og fremmest de voksne, der betød noget. De kunne lige fornemme, hvordan man havde det og så hjælpe på den ene eller den anden måde. Hvis jeg havde svært ved at sætte mig ned og snakke om det, så foreslog de måske, at vi gik en tur. Andre gange fik man bare et kram, og så hjalp det. Det var ikke så terapiagtigt. Vi havde det bare godt sammen.

– Det var også godt, at de voksne var så forskellige. Der er både unge og gamle, kvinder og mænd, og det er forskelligt, hvem man kan snakke med om hvad.

– Rikke var selvfølgelig den, jeg var mest sammen med. Hun blev den voksne i mit liv, og det er hun faktisk stadig. På samme måde blev Ny Møllegård min base. Det blev virkelig mit hjem.

En chance

Da Jeanette rykkede ind på døgninstitutionen var

hun midt i sin 9. klasses eksamen. Den blev overstået og efter råd fra pædagogerne besluttede hun at sætte skolen på stand by i en tid.

– Der skete så meget i den periode, hvor jeg flyttede derud. Vi fandt ud af, at det var bedst, at jeg fik ro på, inden jeg besluttede, hvad jeg skulle efter niende.

Et fritidsjob i en kiosk blev til et fuldtidsjob i et år, og Jeanette fik overskud til at finde sine ben i sin nye tilværelse.

– De har støttet mig hele vejen og hjulpet med alt muligt, men det handler også meget om, hvad man selv kan gøre. De voksne fik mig til at tro på mig selv, og jeg besluttede mig for, at jeg ville udnytte den chance, jeg havde fået ved at flytte på Ny Møllegård.

Efter året i kiosken gennemførte hun 10. klasse.

– Det blev en flot eksamen, smiler Jeanette stolt. – Det kan jeg vist godt sige. Og det gav mig mod på at fortsætte på HF.

Her og nu er Jeanette ved at være halvvejs gennem de tre år, hun har valgt at bruge på uddannelsen. Derefter er hun besluttet på at blive pædagog og på et tidspunkt måske at arbejde et sted som Ny Møllegård.

– Dog ikke med det samme, understreger hun. – Jeg tror, det er bedst at prøve noget andet først og at få en masse erfaring. Derefter vil jeg gerne på en døgninstitution.

Hjælp til at klare sig selv

I mellemtiden er hun flyttet ud for at bo for sig selv.

– Ny Møllegård hjalp med det hele. De sørgede for, at jeg kom i en boligforening. De hjalp mig med at købe møbler og også at flytte.

– Inden da var jeg blevet forberedt på at skulle klare mig selv ved at flytte fra mit værelse og over i en sidebygning på institutionen. Her havde jeg det mere for mig selv. Næste skridt var at rykke i en

lille lejlighed på stedet. Jeg fik kostpenge og sørgede selv for mad. Jeg kunne selvfølgelig spise sammen med de andre, når jeg havde brug for det, men jeg ville helst selv stå for det.

– Da jeg flyttede, kunne jeg heldigvis fortsætte med at være tilknyttet Ny Møllegård i en periode – omkring halvandet år. Jeg var derude cirka en gang om ugen. I starten havde jeg vasketøj med, og de hjalp mig med alt muligt.

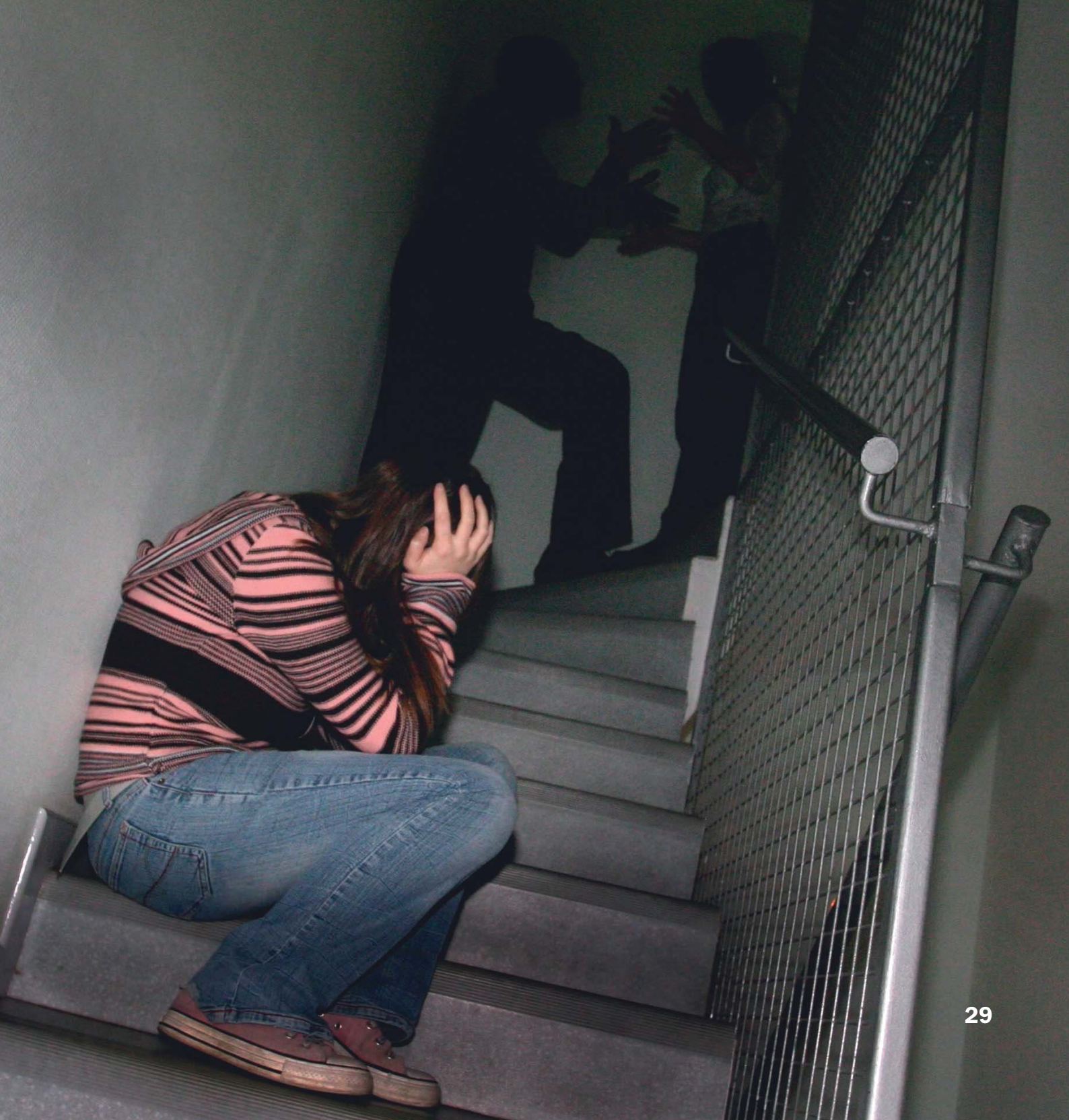
– Jeg har fået et rigtig godt forhold til min mor, og jeg besøger hende tit. Men døgninstitutionen er blevet min trygge base, og jeg bruger da stadig de voksne derude, også selv om jeg ikke er tilknyttet længere. Og nu er jeg for eksempel inviteret derud at spise inden så længe. Der har været en del udskiftning af de unge, men det er også mest de voksne, jeg gerne vil besøge.

– I dag kan jeg sige, at det aldrig var gået godt, hvis jeg var blevet boende hjemme. Jeg tør næsten ikke tænke på, hvad der kunne være sket.

Den bedste løsning

– Når jeg ser tilbage, så ved jeg, at en døgninstitution var den bedste løsning for mig. Det med, at der altid er nogen, at du aldrig er alene, at der er tid og opmærksomhed. Det betyder alt. Også det, at de voksne har forstand på det, de arbejder med. De ved, hvordan de skal hjælpe sådan nogle som mig.

– Jeg ved godt, at det ikke er alle unge, der har det som mig. Der er selvfølgelig nogen, der ikke får det samme ud af det. Det, tror jeg, er fordi de ikke forstår, at det er en chance, de får. Og alligevel – når jeg tænker på alle dem, jeg har mødt; alle dem, jeg kender, der har været på Ny Møllegård, så ved jeg, at de er blevet hjulpet, hvad enten de vil indrømme det eller ej.

Per vil videre

Per

10 hårde år med vold i en plejefamilie har ikke kuert Per. Lige nu bor han på en døgninstitution, hvor han trives, men han vil gerne videre – og snart!

Per kom i familiepleje for 12 år siden, da han var fem år gammel. Han blev hos den samme familie i ti år. Størstedelen af tiden var det et helvede. I årevis forsøgte han at gøre omverdenen opmærksom på, at plejefaderen var voldelig, men ingen troede på ham; plejehjemsbarnet.

– Det begyndte med, at min mor drak, fortæller Per. – Hun drak rigtig meget, og på et tidspunkt, da jeg var fem år gammel, gik hun simpelthen i koma, mens hun var på antabus.

– Da kom jeg hen til min storebror for at sove, og min faster gjorde kommunen opmærksom på problemerne.

– Jeg kan ikke huske så meget, og jeg mener ikke, at jeg fik noget at vide. Ja, de sagde bare til mig, at den dag var den sidste i min børnehave, og så skulle jeg væk.

Per er i dag 17 år. Han fortæller stille og roligt om en opvækst, der ligger fjernt fra, hvad de fleste oplever.

– Først kom jeg til et familiecenter. Der var jeg vel cirka tre måneder, og så kom jeg til plejefamilien, der boede ude på landet på en kæmpe gård. Der boede jeg i ti år.

I plejefamilie

Sammen med Per boede endnu et plejebarn og naturligvis plejeforældrene.

– De var velhavende, og han var – eller er – et stort navn i den kommune, fortæller Per. – Hvis jeg skal sige noget godt om den tid, jeg var hos dem, så er det, at jeg har set det meste af verden. Vi har rejst alle mulige steder. Det bedste var en lang ferie i Australien, hvor det kun var min plejemor, der var med.

Det var ham, plejefaderen, der var problemet.

– Han slog meget, forklarer Per. – Og det var ikke bare fysisk vold. Det var også psykisk. Det gik ud over os børn, men også hans kone. Efterhånden begyndte hun at drikke.

– Han kunne blive fuldstændig vild af raseri, og tit var det helt uberegneligt, hvad der kunne tænde ham af. Så sagde han måske, at man ikke havde lavet lektier eller slået græsset eller sådan noget. Så hidsede han sig op, og han havde nemt ved at slå. Det var som regel med flad hånd. Så sætter det ikke mærker.

– Det var også hårdt på den måde, at de meget nødtigt ville køre for os, hvis vi skulle noget. Man kunne ikke lave nogen aftaler. Jeg gik på skole cirka 15 km fra, hvor de boede, og der havde jeg en del af mine kammerater, men jeg blev ikke kørt nogen steder.

– På et tidspunkt gik både jeg og det andet plejebarn i musikskole. Han lærte at spille på violin og jeg på guitar. Musik, det er simpelthen mit halve liv. Så længe jeg kan huske, har jeg brugt rigtig meget tid på at spille. Men da så det andet plejebarn ikke ville gå i musikskole længere, så måtte

jeg heller ikke. Jeg øvede ikke nok, sagde de, men mange eftermiddage lavede jeg jo ikke andet end at spille på guitar. Jeg spillede oppe på mit værelse, og måske lagde de ikke mærke til det.

Mange vidste det

– Men det værste var min plejefars raseri og hans vold. Engang da vi var mindre, havde vi besøg af en ung mand. Han så også, hvor galt det var. Dengang fik jeg idéen til at optage det på min mobiltelefon, når min plejefar skabte sig tosset. Det lykkedes også, men desværre tabte jeg mobiltelefonen ned i en å. På den måde blev det hele ødelagt, inden vi havde nået at vise det til nogen.

– Selvfølgelig prøvede jeg også at fortælle om det til andre, men der var ingen, der ville tro på mig, eller de turde ikke gøre noget. Der var mange, der udmærket vidste det – eller som burde vide det, sagsbehandleren for eksempel. Jeg sagde også noget til mine lærere, men de lagde ikke rigtig mærke til det. Jeg var bange for, hvis jeg fortalte det, som det virkelig var, at de så ville ringe til mine plejeforældre, og at jeg ville få tæsk.

– Min mor sagde det også, men hende var der heller ingen, der troede på. På et tidspunkt var der også en politisag mod min plejefar, men den blev henlagt på grund af mangel på beviser, som de sagde.

Forsøget med mobiltelefonen skulle imidlertid gentages, og en dag, hvor plejefaderen igen blev hidsig, greb drengen til handling. Plejefaderen råbte og skreg og slog på sin kone. Han var så fuldstændig tændt af raseri, at han ikke så, at Per optog scenen på sin mobiltelefon med både lyd og billede.

Næste dag, en fredag, viste Per optagelserne til sin klasselærer. Fire dage efter blev drengene fjernet fra plejefamilien, som samtidig fik inddraget tilfaldelsen til at have plejebørn.

På døgninstitution

Jeg kom væk den morgen, og jeg var et par uger hjemme hos min mor. Hun drikker ikke så meget mere, heldigvis, men jeg kunne alligevel ikke blive der. Der var tale om, at jeg måske kunne være hos min tante, som altid har taget sig af mig. Men hun var ikke gammel nok.

– Så kom jeg herhen, hvor jeg er nu på Claudisvej i Ikast. Jeg så på stedet og lagde blandt andet mærke til, at der var et musik-øvelokale. Jeg tænkte “fair nok, så har jeg i hvert fald en hobby.” Der var også et pænt værelse, og i det hele taget så det ok ud.

– Jeg kan stadig rigtig godt lide at spille. Jeg er med i et band, hvor vi spiller rimelig hård rock, men inden så længe har vi et engagement, hvor der også er lidt ældre mennesker med. Så skal vi spille noget, der ikke er så voldsomt. Det er også i orden.

– Jeg har også tit venner på besøg. De kommer her gerne. Nogle af mine bedste venner er dem, jeg spiller sammen med, og så er det jo fedt, at vi kan øve i kælderens. Jeg har selvfølgelig fortalt dem om, hvorfor jeg bor her. Og så er det bare sådan, det er.

– Min mor har også været her nogle gange. Jeg

I årevis forsøgte han at gøre omverdenen opmærksom på, at plejefaderen var voldelig, men ingen troede på ham; plejehjemsbarnet

tror i hvert fald, hun var her til den første fødselsdag, jeg holdt her. Når vi er sammen, er det mest, når jeg er på besøg hos hende, og det er jeg faktisk tit. Det går bedre for hende nu, men hun brækkede på et tidspunkt sin ene vrist tre steder. Sådan er det med os. Vi kommer til skade. Jeg har selv brækket et ben og alle fingrene på min hånd, og jeg har fået sat en plade ind i den ene hofte. Det var en dag, hvor jeg og en ven skulle til en fest. Jeg havde vel fået fire øl. Vi skulle have tiden til at gå, og så kravlede vi op i en mast på 24 meter. Jeg har også været gymnast i mange år. Sådan noget kan jeg godt lide. Men den dag gik det galt. På vej ned fra masten gled jeg og faldt temmelig langt.

Plus og minus

Døgninstitutionen ligner udadtil en ganske almindelig villa i et ganske almindeligt villakvarter. I huset bor der seks–syv nogenlunde jævnaldrende.

– Der er jo lidt udskiftning ind i mellem. Jeg har boet her i to år, og i den tid er der tre, der er flyttet, fortæller Per.

Der er altid en eller flere pædagoger på vagt.

– Det er meget fedt at være her, smiler Per.

– Det går fint med at finde ud af det sammen. Vi har et godt fællesskab. Pædagogerne er åbne og gode til at tage sig af folk. De holder øje med os, snakker med os, og nogle gange giver de massage.

– Jeg havde først en kontaktperson. Han skiftede arbejde, og så fik jeg en ny. Hende snakker jeg også godt med, og hvis ikke det var sådan, ville jeg da kunne sige nej til, at det skulle være hende. Men det er ok. En gang om ugen mødes vi for at snakke om, hvordan det går, om jeg har styr på skolen og den slags.

– Jeg kan også spille så meget musik, jeg vil, og jeg har meget frihed, når bare jeg holder aftaler. Det er lidt forskelligt for os. Man skal gøre sig for tjent til det, men de stoler på mig. Alligevel kan det godt være irriterende, det der med at man skal

Det går fint med at finde ud af det sammen. Vi har et godt fællesskab. Pædagogerne er åbne og gode til at tage sig af folk. De holder øje med os, snakker med os, og nogle gange giver de massage.

være hjemme på præcise tidspunkter.

– Noget af det gode ved at bo et sted som her er, at man lærer at klare sig selv. Vi laver for eksempel selv mad nogle af dagene. Det er godt, når man skal ud at bo selv.

– Vi har husmøde en gang om ugen for at få styr på det, hvis der er nogle problemer. Det kan være noget med at spille for høj musik eller den slags. Det finder vi ud af. Selvfølgelig kan det ske, at der er en, der bliver sur, men vi har ikke de store episoder.

– Jeg selv er bestemt heller ikke typen, der går amok. Jeg var noget af en slagsbror, da jeg var mindre, men nu vil jeg helst være fri for at slås. Man kan vel sige, at min plejefar viste mig, hvordan man ikke skulle være.

Drømmen om at bo for sig selv

– Det største minus er, at der er mange regler sådan et sted som her. Man må for eksempel ikke bruge internet om natten. Det måtte jeg måske heller ikke, hvis jeg boede hjemme, men jeg vil gerne

ud og bo for mig selv. Vi er også begyndt at snakke om det, og jeg vil gerne flytte, når jeg bliver 18.

– Der er også en regel om, at vi skal være hjemme hver dag fra kl. 16–17. Det er irriterende. Jeg skal læse lektier, men jeg vil helst gøre det sammen med nogle af mine kammerater.

Per fortæller, at han altid har klaret sig godt i skolen, især med matematik, fysik og kemi. Lige nu går han i 1. g, og det går godt. Alligevel mener han, at det er blevet sværere at koncentrere sig efter faldet fra masten.

– Det går ellers super. Jeg er på musiklinjen og kan sagtens følge med. Lige nu er jeg måske lidt bag ud med lektierne, men det er nok, fordi der går meget tid med musik. Vi har så helvedes mange lektier.

– Når jeg er færdig i gymnasiet, tror jeg, at jeg vil have noget fuldtidsarbejde i en periode. Jeg vil gerne have noget fysisk arbejde, men ellers står alle muligheder jo åbne med hensyn til uddannelse. Måske vil jeg læse til ingeniør. Det finder jeg ud af.

Per har siddet roligt og afslappet under det meste af snakken, men nu er han begyndt at blive rastløs. Der er et eller andet i gære, og han lægger ikke skjul på det, selv om han høfligt svarer på alle spørgsmål.

– Er vi færdige nu, spørger han, og han sukker lettet, da svaret er ja.

– Fint, for de andre står sikkert og venter. Jeg skal ned og spille.

Cecilie røg op i det røde felt

Et heftigt temperament var en af grundene til, at Cecilie ikke kunne bo hjemme. Efter to år på en døgninstitution er hun blevet bedre til at tøjle det, og hun synes selv, hun er parat til at flytte ud for sig selv.

En dag for godt to år siden mødte syv kampklare betjente op i lejligheden, hvor Cecilie, hendes mor og stedfar boede. Overboen havde ringet. De var opskræmte, fordi de havde hørt råben og skrigen fra lejligheden nedenunder. De havde blandt andet hørt Cecilie skrike, at hun ville stikke sin mor ihjel.

– De var lige flyttet ind, dem ovenpå, så de vidste ikke, at mor og jeg tit havde den slags skændrier, forklarer Cecilie. – Og jeg havde slet ikke nogen kniv, og jeg ville ikke slå mor ihjel. Jeg var bare helt vildt oppe at køre.

– Jeg kom normalt hjem til lejligheden før min mor, og så ryddede jeg som regel op og den slags. Lige den dag havde jeg så glemt en pande med nogle madrester. Det skældte hun ud over, og så blev jeg gal.

Cecilie ryster lidt på hovedet. Det lyder tosset, at der skulle syv kampklædte betjente til at ordne et skænderi om en beskidt pande, og selvfølgelig havde det ikke ret meget med panden at gøre.

– Det var bare det, der satte det i gang. Vi skændtes meget mor og jeg, og så har jeg jo et meget voldsomt temperament. Jeg kunne skifte

humør på et øjeblik og blive fuldstændig vildt rasende.

Cecilie mener selv, at hendes ustabile humør havde meget at gøre med, at hun blev mobbet i årevis i skolen.

– Jeg var vel overvægtig i nogle år, og så var der det, at de kunne lide at drille mig, fordi jeg reagerede så voldsomt. Jeg kunne ikke bare være ligeglad, og derfor var det sikkert også særlig sjovt at genere mig.

Mobberiet var den væsentligste årsag til, at Cecilie skiftede skole tre gange, mens hun voksede op i Valby. Hun mener også selv, at mobningen gjorde, at hun havde det skidt, og at hun tit havde brug for at afreagere.

– Det er også sådan med min mor, at hun arbejdede meget og gerne ville have, at jeg lavede en masse derhjemme. Det syntes jeg også, at jeg gjorde, men nogle gange blev det bare for meget. Så var det, jeg tændte af – nogle gange flere gange om dagen. Når først pulsen var oppe, så kunne det nemt ske igen og igen.

Et eller andet skulle der ske

Familiens sagsbehandler var inde i billedet flere gange. De bad om hjælp, og på et tidspunkt begyndte Cecilie også på nogle samtaler. Det blev bare ikke til så meget, og der blev aldrig gjort noget for alvor. Både hun og moderen havde derfor også på fornemmelsen, at det ikke ville gå i længden. Et eller andet skulle der ske.

Det 'et-eller-andet' blev den beskidte pande, og de syv betjente, der myldrede ind i lejligheden. Politfolkene fik skilt mor og datter ad og fik lidt ro på.

De fem af betjentene gik, da de kunne se, at der ikke var alvorlig fare på færde. De to, der blev tilbage, snakkede med Cecilie og hendes mor hver for sig.

– Mor sagde til dem, at de helst skulle tage mig med, og det var jeg med på. Jeg vidste, at jeg ikke kunne blive.

Cecilie blev bragt til Døgntakten, der tager sig af børn og unge med akutte problemer. Der er også plads til, at nogle kan bo der i en kortere periode. Det blev tilfældet for Cecilie, og faktisk blev den korte periode ret lang.

– Jeg boede der i fem–seks måneder, husker hun. – Jeg kunne nemlig rigtig godt lide at være der. Det var trygt og godt, og jeg blev glad for de voksne. Der var for eksempel en madmor. Hver morgen stod jeg tidligt op, og jeg var ude at handle ind sammen med hende. Det var også rart med de andre unge. Vi så film og hyggede os.

– Jeg snakkede også meget med de voksne. Vi skulle finde ud af, hvad der skulle ske. På et tidspunkt var mor med til en samtale. Hun begyndte at græde, og det gjorde jeg også, men vi var enige om, at jeg ikke skulle hjem igen.

Vi skændtes meget mor og jeg, og så har jeg jo et meget voldsomt temperament. Jeg kunne skifte humør på et øjeblik og blive fuldstændig vildt rasende.

Mens jeg boede på Døgntakten, var jeg hos en psykolog, der skulle hjælpe mig med at få styr på mit temperament. Den endte med, at jeg fik nogle piller, som skulle få mig til at slappe mere af.

Ja til Seden Enggaard

Cecilie var nok gerne blevet på Døgntakten, men alle vidste, at det ikke kunne lade sig gøre.

– På et tidspunkt foreslog de, at jeg flyttede til et bestemt opholdssted ude på landet. Det havde jeg ikke lyst til, og jeg sagde nej tak. Vel også fordi jeg helst ville blive.

– Senere fortalte de om Seden Enggaard på Fyn. De sagde, at de kendte andre unge, der havde haft det godt der, og jeg sagde ja til at se på det. Det er godt nok langt væk, men man kunne jo komme hjem i weekenderne.

Cecilie og hendes kontaktpædagog rejste til Seden Enggaard, men det var ikke nogen succes i første omgang.

– Det første jeg så, var en gruppe unge, fortæller Cecilie. – Der var nogle drenge, der rigtig skulle spille seje. Sådan noget kunne jeg bare ikke ta'. Og pigerne, de skulle rigtig vise hud med små toppe og sådan. Det kunne jeg bare ikke klare. Jeg har selv noget psoriasis, og derfor har jeg det ikke godt med sådan noget.

– Da vi tog herfra, sagde jeg til min kontaktpædagog, at der ville jeg ikke være. Hun sagde, at vi skulle tænke over det og snakke om det. Senere endte det så med, at jeg alligevel sagde ja.

– Den dag jeg skulle flytte, kom der to mænd fra Seden Enggaard for at hente mig. Jeg sagde, at jeg ikke ville rejse med sådan et par gamle mænd, og det blev der noget ballade over.

– Det var en veninde, der overtalte mig til at tage med dem. Hun sagde, at jeg jo ikke kunne blive hængende, og at det kunne være, at Seden Enggaard var et fantastisk sted. Hun syntes, jeg skulle prøve; at jeg skulle tage min chance.

– Vi tog ikke direkte herhen, men til et sommerhus. Undervejs havde jeg sagt, at jeg ikke ville i sommerhus, uden at der var en dame med. Det sagde de ok til, og Ulla, der senere blev min kontaktperson, byttede med en af mændene.

– Det var rigtig godt i sommerhuset, skide hyggeligt. Vi så film, spiste god mad, og vi var også på nogle udflugter. På den måde lærte vi hinanden at kende. Det er en god idé, synes jeg, det med sommerhuset.

Både op og ned

Cecilie fik et værelse på den afdeling, der hedder Regensen, hvor de unge er i den første periode på institutionen.

– Der er ret stramme regler, og de holder meget øje med en. Senere får man så lov til at flytte til en anden afdeling, når der er plads. Jeg flyttede til Nyboer på et tidspunkt, fortæller hun.

Cecilie har boet på Seden Enggaard i to år og står for meget snart at skulle flytte tilbage til København.

Når hun ser tilbage på tiden, der er gået, er hun stort set tilfreds, selv om hun både med hensyn til de voksne og de unge erklærer, at det har været "sådan op og ned".

– Der har da været perioder, hvor jeg helst ville hjem, siger hun. Hun er ikke blind for, at nogle af nedturene har haft noget med hendes eget humør at gøre.

– Jeg brokker mig meget, indrømmer hun. – Det kan være latterlige småting nogle gange. Jeg holder for eksempel meget øje med pædagogerne, og hvis der er en, der en dag kommer to minutter for sent, så kritiserer jeg det. Det kan jo være lige meget, men jeg kan ikke lade være. Så kan jeg komme med de sygeste argumenter.

– Tit så gør de grin med mig, når jeg brokker mig, og jeg tror, det er fordi, de prøver at få mig i bedre humør. Det lykkes også nogle gange, men

jeg bliver hurtigt sur. Der skal nogle gange ingenting til.

– Men jeg tænder ikke af med samme kraft, som jeg gjorde tidligere. På den måde er jeg blevet meget anderledes, mens jeg har været her. Hvis der var en, der gjorde mig gal for et år siden, kunne jeg sagtens finde på at smaske hende en på hovedet, eller jeg kunne svine folk til. Nu vender jeg måske bare ryggen til, hvis der sker noget, som gør mig irriteret. Men sur, det kan jeg stadig blive.

– Det har i perioder været lidt svært, at vi har været mange piger. Vi er gode til at komme op at toppes og at fnidre. Så er vi bedste veninder, og så pludselig er vi dødsfjender. Sådan har jeg det i hvert fald nogle gange. Hvad det angår, kan jeg godt blive misundelig på drenge. Den ene kan måske sige til den anden, at han er en bøsserøv, men så går der kort tid, og så har de glemt det. De er mere afslappede.

– Vi piger holder meget øje med hinanden, tror jeg. – For mig betyder det virkelig meget, at jeg ser godt ud. Der er nogle ting, der bare skal være i orden, for at jeg har det godt. Det betyder for eksempel meget for mig, at jeg er brun. Derfor vil jeg gerne have sol.

– En af de voksne, Kenneth, han kunne mærke, når jeg var i dårligt humør. Så kunne han finde på at foreslå, at vi kørte en tur. Så fik jeg noget sol, og når jeg kom tilbage til Seden Enggaard havde jeg det rigtig godt igen. Kenneth er nok den af de voksne, jeg har snakket bedst med. Nu er han på et andet sted på Seden Enggaard, men mens han var her, kunne jeg simpelthen snakke med ham om alt.

9. klasse – næsten

Seden Enggaard har sin egen skole, og her har Cecilie gennemført 9. klasse – næsten.

– Jeg mangler dansk, siger hun, nærmest undskyldende. – Jeg gik ikke op, for den dag, der var

– Men jeg tænder ikke af med samme kraft, som jeg gjorde tidligere. På den måde er jeg blevet meget anderledes, mens jeg har været her.

eksamen, var jeg hos min kæreste. Det var dumt. Jeg ved det godt.

– Men jeg bestod i de andre fag, og i juni var både mor og far her, da jeg fik mit eksamensbevis, fortæller hun. – De spiste også herovre. Mens jeg har været her, har de voksne gjort meget for, at jeg skulle have en god kontakt til dem begge. Nogle gange glemmer man det lidt, når man ser film eller render rundt sammen med de andre. Så minder de lige en om, at man skal huske at ringe.

Mens jeg har været på Seden Enggaard har jeg tit været hjemme, måske hver anden weekend. Så bor jeg hos min far. Han er sådan stille og rolig og forlanger ikke så meget af mig. Sætter bare maden på bordet og sådan. Mor er anderledes. Hun har altid travlt, men jeg besøger hende, og vi har det ok sammen nu.

Når jeg flytter til København, er det slut med Seden Enggaard. Ikke fordi jeg har det dårligt med stedet, slet ikke. Jeg har mødt nogle gode mennesker, og jeg har haft det godt, men når jeg flytter ryger kontakten. Jeg skal bo på et værelse, hvor der er nogle voksne tilknyttet. Så er jeg ikke helt alene, og der er nogen, jeg kan spørge, hvis der er noget, jeg er i tvivl om.

– Jeg får da nok også noget med nogle af de

andre unge fra Seden Enggaard at gøre, efter at jeg er flyttet. Det gælder i hvert fald min kæreste. Han var en af dem, der gjorde mig irriteret, da jeg var på forbesøg. Så flyttede jeg ind, vi blev kærestere, og det har vi været siden. Han er flyttet til et opholdssted på Sjælland, men han skal også flytte til København.

– Det bliver dejligt, for jeg er vildt forelsket i ham. Han er måske den eneste, der overhovedet ikke kan gøre mig irriteret.

– Jeg vil gerne være sammen med min kæreste, men ellers ved jeg ikke så meget om fremtiden. Jeg har haft nogle vilde drømme, men nu må vi se. Det eneste, jeg ved, er, at jeg skal gå på aftenskole det første år. Det er for at få den der 9. klasses eksamen i dansk, som jeg ikke fik i sommer. Bagefter tror jeg, at jeg vil gå på HF.

Peter vil selv

Peter har masser af vilje. En tid blev viljen brugt til at gøre, som det passede ham. Nu er han opsat på at vise, at han kan klare sig selv på en ordentlig måde.

Man skal ikke snakke længe med Peter for at forstå, at han er en fyr, der ved, hvad han vil. “Jeg giver ikke op. Sådan er jeg ikke.” “Jeg gjorde bare ikke, som de sagde.” “Jeg ville vise dem, at jeg kunne klare mig selv, og det kunne jeg.”

Og man tror ham, som han sidder der i sin sorte skindjakke med et alvorligt udtryk i de mørke øjne. Smilene sidder ikke løst, selv om man aner, at de er der, når bare Peter kan føle sig sikker.

Når han kigger tilbage på sit indtil nu 17-årige liv kan han sagtens se, at hans hang til selv at ville bestemme ikke altid har været den smarteste vej frem. Men sådan har han bare haft det.

Nej til familiens fællesskab

Peter blev adopteret som spæd. Han er født i Vietnam, men levede de første år af sit liv i Vollsmose ved Odense. Siden flyttede forældrene til Skt. Klemens i Odenses sydlige del. Familien bestod da af fem – forældrene, Peter og hans to søstre, en storesøster og en lillesøster.

– Da jeg var cirka 11–12 år, begyndte jeg at bruge en masse tid sammen med nogle forkerte

venner, fortæller han. – Det var gode venner for mig, men ikke gode for mit forhold til familien og til skolen og den slags. Vi lavede vel også noget, der var i konflikt med loven ind imellem. Jeg kunne ikke høre efter og passede bare mig selv. Når mine forældre sagde, at jeg skulle blive hjemme, var jeg ligeglad. Jeg gik bare.

– Min far var ikke ret meget hjemme, så han gjorde ikke noget ved det, men min mor forsøgte. Hun prøvede at kæmpe imod. Man kan sige, at jeg fik tilbudt familiens fællesskab, men at jeg ikke tog imod det. Vi kunne skændes meget, mor og jeg. Nogle gange græd hun og råbte.

– En gang var det ekstra slemt, og hun råbte, at hvis ikke jeg opførte mig ordentligt, ville jeg komme på institution. Jeg følte mig provokeret og sagde ja tak. Så var det, jeg kom på min første døgninstitution.

Aftale om et år

Som Peter husker det, gik der lidt tid efter det voldsomme skænderi, til der dukkede en sagsbehandler op derhjemme.

– Hun spurgte, om det med døgninstitution var det, jeg ville, og jeg sagde ja. Mor og jeg havde aftalt, at det skulle være for et år, og det kunne jeg godt overskue. Et år var ok for mig.

Peter flyttede til en døgninstitution, et opholdssted, der lå så langt væk fra, hvor familien boede, at forbindelsen til vennerne blev kappet.

– Jeg havde brug for at komme fri af de venner, jeg havde. På den måde var det godt nok, men jeg kunne ikke lide at være der, fastslår han. – Jeg stak af allerede den første uge. Jeg tog hjem, men

det blev min mor og far trætte af. Vi havde jo en aftale om, at jeg skulle være der i et år. Så de ringede til døgninstitutionen, og jeg blev hentet.

– Det værste var, at der både var små børn og unge på 17 år, men de behandlede os alle sammen, som om vi var små. Der var så mange regler. Du skal være hjemme kl. et eller andet, og du skal gøre sådan og sådan. Hvis ikke vi gjorde, som der blev sagt, fik vi straf. Måske skulle man blive inde på værelset, eller fjernsynet blev taget fra en i en periode.

Selv om Peter ikke var glad for at være på opholdsstedet, kom han til at bo der i mere end to år. I den sidste del af tiden boede han dog på et værelse uden for institutionen og havde det forholdsvis frit.

– De kunne se, at jeg kunne klare mig selv, og at jeg skulle have mere frihed. Men alligevel var der mange regler.

– Egentlig havde mor og jeg jo aftalt, at jeg kun skulle være væk i et år, men da det år var gået, kunne jeg alligevel ikke komme hjem. Mor havde simpelthen for meget at tænke på. Hun kunne ikke overkomme det.

– Det gjorde virkelig ondt, men hvis jeg var skuffet, så var det mest over mig selv. Det var jo mig, der skabte problemerne, og jeg forstår godt, at de sendte mig på døgninstitution. Hvis jeg var blevet hjemme dengang, havde jeg nok været i fængsel nu. Det kan jeg sagtens forestille mig.

I årene, der er gået, siden Peter kom hjem fra, har han opbygget et godt forhold til familien.

– Jeg har lært at sætte pris på dem. Jeg var tit hjemme på besøg, og det er jeg stadig. Mine dårlige venner forsøgte også at kontakte mig, men jeg har valgt min familie. Det er dem, jeg helst vil være sammen med.

Behandlet, som man opførte sig

Peter fik en ny sagsbehandler, og hun forstod, at

han havde brug for forandring. Hun foreslog Ny Møllegård, hvor der udelukkende bor unge. Peter besøgte stedet og sagde med det samme ja tak. Stedet tiltalte ham, også fordi han kendte omgivelserne fra dengang, han boede i nærheden.

– Det var en stor forandring, husker han. – Man blev ikke behandlet som et barn. Man kan sige, at man blev behandlet, som man opførte sig. Hvis man kunne holde aftaler og opføre sig ordentligt, så viste de os tillid. De ville også gerne høre på os, og de sagde ikke bare nej til det, man bad om. De var villige til at gå på kompromis.

– Jeg kunne også lide at være sammen med de andre unge. Jeg tror, jeg kunne lide dem alle, og jeg har da hørt, at de også kunne lide mig. Vi lavede mange ting sammen. Vi spillede måske Wii, eller vi var bare sammen på hinandens værelser.

– Vi var da også oppe at skændes over nogle ting engang imellem, pædagogerne og mig. Bag efter kan jeg godt se, at de prøvede at hjælpe mig, men det var da tit, jeg var gal på dem. Jeg ville gerne være fri, helt fri, ud at bo for mig selv, men det varede længe, før de syntes, det var en god idé.

Det var jo mig, der skabte problemerne, og jeg forstår godt, at de sendte mig på døgninstitution. Hvis jeg var blevet hjemme dengang, havde jeg nok været i fængsel nu.

– Sagen var jo, at de ville lære mig at være selvstændig, at passe min skole, at vaske mit tøj, at lave mad og den slags. Det ville jeg også gerne, og jeg kunne også godt, men det ville de nok ikke rigtig tro på. Så kom de for eksempel over om morgenen for at være sikker på, at jeg var oppe i ordentlig tid, men jeg var jo oppe. Og de blev ved. Sådan noget kunne virkelig irritere mig!

– Det var også, som om de ikke troede på, at jeg selv ville kunne lave mad. Så demonstrerede jeg ved at blive hos mig selv og lave min egen mad. Jeg klarede mig for mine lommepenge. Det var i den periode, hvor jeg boede i en slags udlusningslejlighed på Ny Møllegård.

– Dengang skændtes jeg en del med dem, og jeg demonstrerede længe, for at de skulle forstå mig. Nu, hvor jeg er blevet klogere, kan jeg da godt se, at de gjorde det i en god mening.

Ud at bo for sig selv

Det endte med, at Peter som 17-årig fik lov at vise i praksis, at han var i stand til at klare sig selv. Han flyttede til en lille lejlighed ude i byen og stadig med tilknytning til Ny Møllegård.

– Min kontaktperson støtter mig. Han hjælper mig for eksempel med at holde styr på pengene, og han er altid god at snakke med. Det fungerer rigtig godt nu, og jeg er glad for at bo for mig selv. Det kan godt være, at jeg havde travlt med at komme ud, men jeg synes også selv, at jeg tænkte langt dengang. Jeg var udmærket klar over, at det ikke er en fest hver dag, og at man ikke bare kan bruge penge. Jeg laver også selv mad hver dag, og det går fint. Det ville aldrig gå, hvis man skulle på McDonalds hver dag. Det ville blive alt for dyrt.

Peter har stadig den kontaktperson på Ny Møllegård, han fik fra dag et.

– Tommy, han er bare god! Det, han laver, det kan han lide, og det kan man mærke. Han er sådan en, der ved, hvordan det er at være ung. Jeg kan

snakke med ham om alt, og han kan med det samme mærke, hvis der er noget galt – kæreste-problemer eller den slags. Efter at jeg er flyttet ud, snakker jeg med ham i telefonen. Han besøger mig også, og nogle gange mødes vi også ude i byen, går på netcafé eller sådan. Han er blevet en ven for mig.

Peter valgte at gå på handelsskole for at gennemføre en uddannelse til salgsassistent. Første år er gennemført og i den forbindelse også en praktik i Kvickly.

– Jeg satsede på at bruge min praktik til at vise dem, at jeg var den rigtige til en læreplads, fortæller Peter.

Og lærepladsen fik han. Nu er han en af de tre ansatte i supermarkedets elektronikafdeling, hvor han holder orden, sætter varer på plads og betjener kunder.

– Jeg kan godt lide at snakke med folk. Jeg er meget udadvendt, og det var nok også derfor, de troede på mig i forhold til lærepladsen, forklarer han.

Om han har en fremtid i butiksverdenen, ved han ikke rigtigt.

– Problemet med os unge er jo, at vi ikke ved, hvad vi vil, mener han. – Jeg ved det heller ikke, men jeg ser sådan på det, at det ikke er spild at tage en uddannelse. Det varer tre år endnu. Det ødelægger mine venskaber og mine fritidsaktiviteter med de arbejdstider. Men jeg er nødt til det, og jeg tænker på, at for hver time, der går, er jeg tættere på at få den uddannelse.

Ude bedst

Rachel

Rachel har oplevelser med i bagagen, som hun aldrig glemmer. Med hjælp fra Døgnkontakten, Børns Vilkår og et børnehjem er hun godt på vej videre. Det har været og er stadig hårdt arbejde, men belønningen venter om hjørnet; en tilværelse i egen bolig og starten på en HF.

“Vent lige. Om lidt sker der noget. Så bliver I hentet. Leg lige lidt mere, så...”

Sådan omtrent lyder det fra pædagogerne en dag for ti år siden på fritidshjemmet. Rachel og hendes storebror kan ikke forstå, at deres storesøster på tretten ikke kommer og henter dem, lige som hun plejer. Det bliver mørkere og mørkere udenfor. De fornemmer, at et eller andet dystert er under opsejling. Rachel er på det tidspunkt syv, og hendes storebror ni. Endelig kommer søsteren.

– Vi fik så besked på at blive i fritteren alle tre, fortæller Rachel. – Kort efter kom der så nogen fremmede og hentede os. Min ældste søster var med i bilen. Det viste sig, at en af mine veninders mødre havde kontaktet de sociale myndigheder. Hun havde fortalt dem, at der var noget helt galt i vores familie, og at kommunen burde gribe ind.

Rachel ryster ikke på stemmen. Efterhånden har hun fortalt sin historie utallige gange, og som hun

siger, så er hun næsten ikke til at stoppe, når hun først kommer i gang. Hun læner sig tilbage i sin bløde seng under det åbne tagvindue i værelset på Josefine Schneiders Børnehjem. Og fra den position tager hun på endnu en rejse tilbage til sin barndom.

– Vi vidste godt, vores far drak, og vi har fået fortalt, at min mor havde fået besked om fra kommunen, at hun måtte vælge mellem os og min far. I første omgang valgte hun min far, og det resulterede altså i, at vi blev fjernet hjemmefra. Min lillebror, der var baby dengang, kom i familiepleje, og jeg, min storebror og to storesøstre kom på akutinstitution. Det var af helvede til. Vi fik ikke noget som helst at vide. Jeg kan faktisk heller ikke huske ret meget bortset fra nogen møder, hvor jeg skulle sige noget om, at min far var en dum nar. De hakkede på ham, mens jeg sad der. Det var vildt ubehageligt.

Ca. tre måneder opholdt børnene sig på akutinstitutionen. Rachel beskriver det som ‘et kæmpe nederlag’, et ophold der i den grad satte negative spor. En dag fik de at vide, at de skulle rykke over på en anden institution. Ordren om flytningen kom fra den ene dag til den anden. Sådan blev det, og de fire søskende fik igen ny adresse.

– Mor kom og besøgte os. Hun sørgede for, at vi havde det godt og havde ting med til os. Og så en dag fik hun kæmpet os hjem igen. I alt havde vi vel været væk hjemmefra i et års tid. Det betød så, at hun forinden måtte smide vores far ud – og med politiets hjælp, har hun fortalt senere. Vi havde ikke råd til at flytte, så vores far opsøgte os alligevel og buldrede på døren på de mærkeligste tidspunkter. Han flyttede aldrig hjem igen, men vi kunne følge hans liv nede på Enghaveplads – på bæn-

ken. Da begyndte vi alle sammen at forstå lidt mere. Også at vores mor var blevet medalkoholiker.

Den værste tanke

Som årene gik blev det sværere og sværere at være Rachel. Hendes mor blev syg og fik diagnosen maniodepressiv. Ind imellem var hun indlagt, og børnene blev passet af den ældste søster og en halvbror på faderens side.

For to år siden, da Rachel var 15, fandt hun ud af, at hendes mor havde et alvorligt alkoholproblem. Flasker overalt talte deres tydelige sprog. Men Rachel var tavs. Hun sagde ikke en lyd til nogen.

– Jeg var sikker på, at jeg nok skulle redde min mor og sørge for mine brødre. For tænk, hvis nogen ville komme og fjerne os igen! Det kunne jeg slet, slet ikke bære tanken om. Jeg – og min storebror – flyttede bare flasker og hældte sprut ud i vasken. En enkelt gang talte vi om det, og han indrømmede, at han havde hentet sprut til hende. Sådan var det jo – så kunne han gå ud og være fri for at holde øje med hende – det var nærmest en slags frikvarter! Han havde det virkelig skidt med det.

– Stadig tænkte vi, at det værste, der kunne ske, var, at vi kom hjemmefra. Men vi måtte give op til sidst. På det tidspunkt gik jeg i niende og skulle til eksamen. Der var virkelig meget at tænke på, og jeg tog til afslutning alene, mens jeg hele tiden havde i baghovedet, at jeg skulle skynde mig hjem. Kort efter skete der så det, at mor forsøgte at begå selvmord. Da væltede det hele, jeg måtte ringe til min søster, der ringede efter en ambulance. Heldigvis sagde min mor ja til en indlæggelse.

Redningskrans

Vejen har været snirklet og snørklet og belagt med små bjergtoppe. På et tidspunkt fik børnene kontakt med Døgnkontakten, og det blev et vendepunkt.

– Det var vores redning. Tænk – vi fik at vide, at vi havde rettigheder! Vi kunne få lommepenge. Det havde vi aldrig prøvet før. Vi kunne være medbestemmende om, hvad der skulle ske med os. Vi fik et telefonnummer og en kontaktperson og mulighed for i en periode fortsat at være anonyme i forhold til kommunen. Da vi kom hjem i lejligheden, kiggede vi på hinanden og sagde; nej – her kan vi bare ikke være længere, og så pakkede vi ganske få ting og lidt tøj og flygtede ud til vores halvbror.

Næste skridt blev en kontakt med Børns Vilkår, og snart var vejen præpareret for en forandring, der i høj grad var tiltrængt.

Josefine Schneider og politikken

– Nu var der ingen vej tilbage. Vi fik et møde med kommunen, og det viste sig, at det var rigtigt: vi havde indflydelse på, hvor vi kom hen. Det var nærmest vild luksus. Jeg surfede på nettet og tænkte, at Josefine Schneiders børnehjem så dejligt ud. Eget værelse, andre unge og voksne at tale med. Ja, selv fladskærmen på billedet blev jeg helt vild med. Og så skrev de på hjemmesiden, at de ikke ville lege far og mor, og de fortalte om deres politik om at inddrage forældrene så meget som muligt. Det var virkelig vigtigt for mig. Ingen andre end min mor skulle være mor for mig uanset hvad.

– At bo her er det bedste, der længe er sket for mig. Jeg er så heldig, at jeg har det virkelig godt med Pia, min kontaktperson. Ikke nok med at hun er der for mig; hun er det også for min mor. Pia sørger for, at hun får hjælp af støtte-kontaktordningen og for, at hun tit kommer herud og er med til de ting, der sker.

Noget andet, der betyder meget for Rachel er, at hendes mor også sætter stor pris på sin datters kontaktperson. Helt nemt er det dog ikke lige nu, for moderen er så småt begyndt at tale om, at Rachel jo også kunne flytte hjem igen, nu hvor storebroderen igen bor der fast og lillebror kommer

**Jeg er så heldig, at jeg har
det virkelig godt med Pia,
min kontaktperson.
Ikke nok med at hun er der
for mig; hun er det også for
min mor.**

hjem i weekenderne. Men Rachel vil ikke.

– Hvis vi alle kommer hjem, så er jeg bange for, at hun begynder igen. Den første tid vil det nok gå godt, men jeg stoler ikke på hende længere. Det er også noget, jeg taler med min psykolog om på Ungdomsklinikken. Det er Pia, der har sørget for, at jeg fik hende. Og psykologen siger i øvrigt, at jeg er som skræddersyet til at gå til psykolog. Jeg snakker og snakker og har behov for at sige alt det, jeg tænker på uden at være bange for at gøre andre kede af det. For sådan var det. Jeg var sikker på, at jeg ville gøre andre kede af det, hvis de vidste, hvordan mit liv egentlig var. Nu bagefter kan jeg godt se, at jeg kunne have været ærlig over for mine venner. Men i det øjeblik jeg bare overvejede at fortælle dem sandheden, fik jeg så mange billeder i hovedet. Jeg følte næsten, at jeg kastede en bombe i hovedet på dem, og at de garanteret aldrig ville have mere med mig at gøre.

– Børnehjemmets styrke er først og fremmest, at man får ro og en kontaktperson. Hvis man er så heldig også at kunne snakke og hygge sig med de andre unge, så får man også venner, der virkelig forstår, hvad man siger. Hvilke følelser man har. De kender dem selv.

Ikke slut endnu

– Min mor drikker ikke mere. Hun er i hverdagene indlagt på et psykiatrisk hospital, så hun kan få bugt med den angst, hun har. Hendes medicin skal justeres, for nu skal hun til at leve med sin sygdom. Hun og jeg er begyndt at tale åbent om det, og jeg har sagt til hende, at vi børn har haft nogle forfærdelige oplevelser, men at vi ikke hader hende. Jeg har også sagt, at jeg gerne vil have, at hun kommer og siger det til mig, hvis hun har nogle problemer.

– Det, jeg har været igennem, påvirker mig hver eneste dag. Det gør det også, når kommunen ikke vil samarbejde, men bare kigger på én og vurderer efter nogle regler, som ikke har noget med virkeligheden at gøre, siger Rachel. – Jeg er jo på en måde velfungerende. Først da jeg måtte droppe gymnasiet, fandt sagsbehandleren ud af, at jeg måske alligevel ikke var helt så velkørende. Jeg kan for eksempel ikke både gå i skole, læse lektier, have fritidsjob og tjene til husleje. Gudskelov har jeg Pia, der hjælper – også med at få et kollegieværelse – lige derovre. Rachel peger ud af vinduet på et funkende nyt kompleks. – Der kan jeg få fred til at lave lektier, når jeg begynder på HF efter sommerferien.

To timer er gået. Rachel ser helt udmattet ud. Udtrykket i ansigtet er blevet lidt mørkere. Timerne er fløjet af sted. Kaffen er blevet kold som en barndom, der gjorde et barn alt for voksen alt for hurtigt.

Når Rachel flytter, fortsætter hun med at være 50% indskrevet på børnehjemmet. Hun har fået bevilget psykologhjælp, til hun er 25 år.

– Uanset hvor jeg flytter hen, så kan jeg altid komme til Pia, uanset om det handler om økonomi, noget praktisk eller noget andet. Det er dejligt at vide – og det gør os begge to trygge. Det synes jeg, og det siger Pia også.

På parkeringspladsen uden for en boligblok i Vejles vestlige bydel holder en stationcar med en flot reklame for firmaet “San-Service” på siderne. Skiltet fortæller, at firmaet tilbyder rengøring og vikarservice. I en lejlighed på 2. sal bor direktøren, San Parameswaran.

San tager smilende imod. Han er iført en sort t-shirt med samme design som firmabilen på parkeringspladsen. Direktøren holder fri i dag, hvilket hører til sjældenhederne. For firmaet er mere end hans halve liv og en kæmpe kilde til stolthed.

– Jeg har normalt meget lange arbejdsdage, forklarer han med et stort smil. – Det kan være fra kl. fem eller seks om morgenen til ud på aftenen. Jeg er jo selvstændig, og det er hårdt arbejde at drive en virksomhed.

San Parameswaran stammer fra Sri Lanka, og selv om han ikke oplever at have mødt den store modvilje i form af racisme i det danske samfund, så kender han til de problemer, der kan ligge i ikke at være hjemmefødt.

– Jeg havde ikke så stort et netværk, da jeg skulle begynde for mig selv, siger han. – Jeg måtte i gang helt fra bunden, så jeg tog simpelthen et jakkesæt på, min mappe under armen og gik i gang med at kontakte mulige kunder.

Projektet lykkedes. I dag har San seks ansatte. Samtidig trives et søsterselskab i England, hvor blandt andet hans storebror sidder ved styrepinden.

En lille, ulykkelig knægt

De sidste 10 år i Sans liv har i høj grad været omskiftelige.

For bare fire år siden flyttede han ud fra et bør-

En lille, bange tamilske dreng stod for 10 år siden på hovedbanegården i København og bad om asyl. I dag er han i fuld gang med at forme et aktivt og selvstændigt liv. Med som ballast har han tre gode – og afgørende – år på et børnehjem.

nehjem. For syv år siden var han under vingerne hos en onkel, som tidligere var havnet i Danmark som flygtning. Og for 10 år siden var han en lille, ulykkelig knægt i Sri Lanka, et offer for borgerkrigen mellem de tamilske tigere og regeringshæren.

– Jeg har haft frygtelige oplevelser i Sri Lanka. Jeg var jo kun en dreng og ikke selv direkte involveret i krigen, men min søster blev dræbt ved et tilfældigt bombardement. Min storebror deltog i borgerkrigen, og på et tidspunkt blev min mor og far fængslet. Da var jeg vel ti år gammel og helt overladt til mig selv.

– En dag mødte jeg en mand fra Vesten. Han var turist og vist også journalist. Vi snakkede, og jeg fortalte ham om min situation. Han sagde til mig, at jeg skulle flygte til Vesten, og han ville gerne hjælpe. Faktisk husker jeg ikke så meget om det, men jeg kom med et fly. Jeg vidste ikke hvorhen. Det var tilfældigt, at det blev Danmark. Jeg kendte slet ikke landet. På en eller anden måde havnede jeg på hovedbanegården i København. Jeg var både sulten og træt og bange. Jeg forstod, at jeg skulle gå til politiet, og det gjorde jeg. Jeg fortalte, at jeg

var flygtning, og at jeg søgte asyl. De tilkaldte en tolk, og jeg blev anbragt på et asylcenter.

Fra onkel til børnehjem

– Der var jeg heldigvis kun et par måneder. Jeg fortalte min historie, og det gik hurtigt med sagsbehandlingen. Jeg fik opholdstilladelse, og da de spurgte, om jeg havde noget sted at være, fortalte jeg, at jeg havde en onkel i nærheden af Vejle. De kontaktede ham. Han sagde, at jeg kunne flytte ind hos ham, og sådan blev det.

– Det var ikke en onkel, jeg kendte særlig godt i forvejen, men han tog mig til sig. Til gengæld skulle jeg hjælpe ham ved at arbejde i hans kiosk.

– Jeg boede hos ham i to år, og det var ok, men jeg kom ikke særlig tæt på det danske samfund. Det var svært at lære sproget. Hos min onkel snakkede vi jo tamil, og i det hele taget holdt han fast i den tamilske kultur og var meget sammen med tamiler. Jeg havde svært ved at følge med i skolen, og på et tidspunkt greb min klasselærer ind. Hun mente, at jeg havde brug for noget andet, og jeg er taknemmelig for, at hun satte skub i en udvikling.

– Fra min onkel flyttede jeg på en døgninstitution, et børnehjem, og der blev jeg meget, meget glad for at være. Jeg var der i tre år, og jeg tror, det er de bedste tre år i mit liv.

– Der fik jeg igen en slags familie, og de voksne gjorde alt muligt for at hjælpe mig. Først og fremmest i forhold til min personlige udvikling. Jeg skulle lære at klare mig selv. På det tidspunkt anede jeg intet om, hvordan det danske samfund fungerede. De hjalp mig med det danske sprog og med skolefagene i det hele taget. Alt forandrede sig til det bedre, og jeg fik en 10. klasses eksamen.

Fantastiske voksne

– De voksne var også altid parate til at snakke med

mig. De tilbød mig psykolog på grund af det, jeg havde oplevet på Sri Lanka, men jeg sagde, at jeg ikke havde brug for det. Hvis jeg var ked af det og ikke kunne overskue tingene, var de der jo altid til at hjælpe. De var fantastiske, ikke mindst min kontaktperson, som gjorde rigtig meget for at hjælpe mig. Han sagde, at jeg var en god dreng, og at han gerne ville hjælpe mig – også mere end der lå i hans arbejde. Han og jeg er stadig gode venner, og vi ses tit. Han er faktisk blevet en slags far for mig, og jeg er på en måde den søn, han ikke selv har fået.

– En anden vigtig ting var, at de voksne på børnehjemmet sørgede for, at vi kom ud i samfundet. Det var ikke nok bare at sidde hjemme og se fjernsyn eller bruge computer. Vi skulle ud. Ud til stranden, til forskellige arrangementer og den slags. På den måde lærte jeg også en masse om det danske samfund.

– Med de andre børn og unge på stedet havde jeg det meget forskelligt. Nogle var søde og rare. Andre kunne være meget vrede, og de kunne være oppe at skændes med de voksne. Der er jo faste regler sådan et sted. Du skal være i seng på et bestemt tidspunkt for eksempel, så man kan passe sin skole næste dag. Nogle af børnene kunne blive rasende, de smækkede måske med dørene og holdt sig inde på deres værelse.

– Set med mine øjne var børnehjemmet et dejligt sted, og jeg valgte med mig selv, at jeg ville gøre, hvad der blev sagt og få det bedste ud af at være der.

Ud i livet

Da San var cirka 17 et halvt år blev det i samråd med kommunen afgjort, at han var klar til et mere selvstændigt liv. I første omgang flyttede han på en ungdomspension inde i byen, men han havde stadig tæt kontakt til børnehjemmet.

– Min kontaktperson havde et antal timer hver

uge, som han måtte bruge på at hjælpe mig. Men han hjalp mig mere end det.

Efter et halvt år flyttede San til en lejlighed, som kommunen havde skaffet ham, og han var lykkelig for at være sig selv.

Den formelle ordning med støtte fra børnehjemmet stoppede, men han fastholdt en nær kontakt både til kontaktpersonen og institutionen.

– Det er på en måde en familie for mig. Jeg kunne ringe, hvis jeg var på røven. Så sagde de, at jeg var velkommen til at komme at spise og for eksempel til at komme med mit vasketøj. Jeg holder også juleaften derude. Det har været fast – dog ikke sidste jul. Det kan jeg sagtens finde på igen, men nu har jeg en kæreste, så måske fejrer vi jul her. Det ved jeg ikke endnu.

Efter 10. klasse gik San på handelsskole i tre år, og han havde også en kort periode på teknisk skole. Derefter var det tid for projektet med egen virksomhed. Valget faldt på rengøringsbranchen, fordi det ikke krævede de store grundinvesteringer, og fordi det i det hele taget er nemt at gå til.

Her bliver han

Vejle er blevet Sans by. Han fortæller, at han på et tidspunkt søgte om lov til at bosætte sig et andet sted i Danmark, men i dag er han glad for, at han fik afslag.

– Nu kan jeg ikke forestille mig andet, smiler han. – Og jeg regner bestemt med at blive her og i Danmark i det hele taget.

– Du ved, når man er i et fremmed land, så bliver man ved med at tænke og at drømme på sit eget sprog. Sådan havde jeg det også længe, men så begyndte jeg pludselig at drømme på dansk. Det var på børnehjemmet, og jeg kan tydeligt huske, da det skete første gang. Jeg blev glad, og om morgenen fortalte jeg de voksne om det: “Hej – ved I hvad? Jeg er begyndt at drømme på dansk!”

– Jeg har været i Sri Lanka for at besøge mine

– Fra min onkel flyttede jeg på en døgninstitution, et børnehjem, og der blev jeg meget, meget glad for at være. Jeg var der i tre år, og jeg tror, det er de bedste tre år i mit liv.

forældre. Selvfølgelig har jeg savnet dem meget i årene efter, at jeg flygtede. Jeg var bare seks dage i Sri Lanka. Det var mærkeligt, og jeg følte mig slet ikke hjemme der. Mine forældre har også været i Danmark for at besøge mig. Det er dejligt at have kontakten igen, og vi snakker tit i telefon sammen.

Arbejdet tager meget tid, men når San har tid til at holde fri, bruger han de tilbud, som området byder på – strand, biografer, koncerter. Den største fritidsinteresse er taekwondo. Han er tæt på at få det sorte bælte. Ja, og så er der jo kæresten og vennerne på børnehjemmet.

– Jeg besøger dem, så tit jeg kan, og mange af de voksne er de samme som dengang. Det er rart at komme der. Jeg har også en smule kontakt med nogle af de unge fra dengang. En af dem er kommet hjem at bo, men det dur ikke, synes jeg. Hun har det ikke godt. Nej, jeg synes, kommunen skal tage sig sammen, for der er børn og unge, der har brug for hjælp, og den skal de have.

Udgivet september 2010

Tilrettelæggelse:

Eva Åkerman og Asbjørn Agerschou,
Socialpædagogernes Landsforbund

Interviews:

Kim Jørstad og Helene Dambo,
arki•tekst kommunikation, Odense

De unge har alle læst og godkendt de respektive tekster.
Enkelte af de unge er anonymiserede

Fotos:

Colourbox

Grafisk tilrettelæggelse:

Christen Tofte Grafisk Tegnestue, Odense

Tryk:

one2one, Odense

ISBN:

978-87-89992-77-8

**Socialpædagogernes
Landsforbund**

Brolæggerstræde 9
1211 København K
Telefon 7248 6000
sl@sl.dk
www.sl.dk

*Jacob
Frida
Jesper
Christine
Paw
Jeanette
Per
Cecilie
Peter
Rachel
San*

SOCIALPÆDAGOGERNE